

ریکهوت / ۱۲۸ زایینی

پوشیدم ۲۷۱۲ کوردی

ریشه‌های این روش پیش از آن در مقاله‌هایی مانند "روش پیش‌بینی برای تجزیه و تحلیل داده‌های کوئینتیتیو" (Shrivastava, 1990) و "روش پیش‌بینی برای تجزیه و تحلیل داده‌های کوئینتیتیو" (Shrivastava, 1991) معرفی شده‌اند.

۱۰۷

ب/ ریتماییه کاری بجهی کردنی بودجه هریمی کوردستان بو سالی ۲۰۱۲

پالپشت به مانندی (۲۴) له یاسای بوودجهی هەریمی کوردستان - عێراق ژماره (۸)ی سالی ۲۰۱۲ که تیایدا دەسەلاتی داوهتە وەزارەتمان بۆ دەرگردنی رینمايیە کانی تایبەت بە روون کردنەوە و چۆنیەتی جی بەھێ کردنی بوودجه ، و بە مەبەستی ناسانکاری حۆكمە کانی یاسای ئامازە پیکراو ئەم رینمايیە دەرگرا بۆ پەیرەوکردن و جی بەھێ کردنی ... لەگەن ریزدا .

(بہشی یہ کھم)

ریساکانی پیویست بۆ هەماھەنگی دەسەلاتەکانی وەزارەتەکان و فەرمانگەکانی نەبەستراو بە وەزارەت لە بەکارهێنان، داسنکر اوەکانی بالشەت کراو لە یووودجه .

ریبهری ژمیریاری بودجه (پولین کردنی بودجه) پشت دهستیت به پرنسيپی (شهفافیت و گشتهگری و
دهست نیشان دهکات که یهکه کارگیری یهکان و فهرمانگه کانی میری بؤی ههبت مامهلهی پیوه بکات، بهلام
دهست نیشان دهکات واته بپیار لهسهر توانای خهرجی، (تهرخانکراوی دارایی) ریگه دهداش بهو یهکانهی که
کاریان له چوار چیوهی تهرخانکراوی سالی دارایی دایه و دام و دهزگاکانی میری پابهند ئهکات به قهوارهی
خرجیه کان له چوار چیوهی بواره کانی خهرج کردن بو تهرخانکراوی پهسنهند کراو له بودجه بنهمایه کی
سهرهکی یه له بنه ماکانی پلانی دارایی توکمه و بههیز له دوله تدا، ههروهها راگرتني خهرج کردن دهبتیه
هوکاریک بو له ئهستو گرتني بودجه سالیکی دهست نیشان کراو بهو گوزمانهی که نه چوتە بواری خهرج
کردن وه، لمبهر ئهود وه له سه روشنایی ئه زانیاریانهی که ئاماژه مان پی کرد پیویسته له سهر و هزاره ته کان و
ئه لایه نانهی که په یوهست نین به و هزاره ته وه ئه م به یاناته داراییانهی له خواره وه هاتووه پیشکەش به
وزارتی دارایی بکەن :-

۱- تهرازووی پىداچوونهوه (میزان المراجعة) :- تیاییدا ئەو گۆزمانە دیارى دەکات کە لەلایەن دام و دەزگاکانى حکومەتى ھەریم وەرگىراوه له وەزارەتى دارايى (فەرمانگەی ژمیرکارى) کە بىرىتىه له دابىنکراوهكاني بىودجه و ھەروەها بە ديارخىستنى جۆرەكاني خەرج كىردىن لەگەن راپورتىك تیاییدا

۱۰۷

تاكهكانى خەرج كردن (مفردات النفقات) بە جۇر و تىچۇو دىيارى بکريت بە شىۋەيەك ئەم تەرازوووه زۇر بە رۇونى و ناشكرا ئەوه دەربخات كە كارگىرى پىنى ھەلساوه . لە ماوهى مانگى راپردوو جا سەبارەت بە خەرجىيەكانى فيعلى و حۆزەكانى بىت ياخود داھاتەكان بە پىنى سەرچاوهكانى وەرگىتنى و هەروەها پىويستى بە سىولەنەختىنەيى كە پلانى مانگى داھاتوو پىويستىتى ، و ناردىنى تەرازووى پىداچۇونەوه لەگەلن راپورتەكە بۇ وەزارەتى دارايى / فەرمانگە ئىمېركارى بە مەرجى لە ماوهى (۱۰) رۆز تى پەرنەكات لە كۆتايى ھەر مانگىك .

۲- بۈودجەئەختىنەيى (الموازنة النقدية): پابەندبۇونى گشت فەرمانگەكان بە رېتكەختىنى بۈودجەئەختىنەيى مانگانەيى فيعلى بۇ خەرجىيەكان و داھاتەكان كە ئەنجام دراوه لە ماوهى مانگىكدا و ئەم بۈودجەيە ئىمېرىيارىيە نىيۆكارەكانىش (الحسابات الوسيطة) بگرىتەوه كە برىتى يە لە (پىشىنەكان و بارمەتكان) و هەروەها بېكەنى قەرزىدەرەكان و قەرزازەكان (الدائئنون والمدينون) و گشت مامەلەكانى ئىمېرىيارى كە پەيوەستە بە بوارى دارايى و ئىمېرىيارى يەوه و هەروەها بارى دارايى (المركز المالي) راستەقىنەيى فەرمانگە و دىيارى كردىنى بېرى پىويست بۇ سىولەنەختىنەيى لە كاتى دىاريڭراو بە مەرجىك بە راپورتىك پالپىشتى لى بکريت و تىايادا جموجۇلى ئەو حىساباتانە رۇون بکريتەوه لە مانگى دىاركراو لەو ليستانە كە لەلايەن وەزارەتى دارايى / فەرمانگە ئىمېركارى پشتيوانى دەكىت ، و پىويستە گشت وەزارەتكان و لايەنە نەبەس تراوهكان بە وەزارەت و پارىزگاكان و ئەنجومەنەكانى پارىزگاكان پابەند بن پىوهى .

۳- داھاتەكان //

يەكمەم / دەبىنى گشت داھاتەكان (بەخشىنەكان و يارمەتى و باربۇوهكان و قەرزە جۇراو جۇرەكان) تۆمار بکريت بە داھات لە ئىمېرىيارىيەكانى تايىبەتمەند و ناشىت بەشىك لە خەرجىيەكان يان ھەمووى لە كۆي داھاتەكان دابەزىنرىت و ئەو بېرى كە ماوهتەوه (الصافي) تۆمار بکريت بە داھات ، بەلكو دەبىنى گشت داھاتەكان لە گشت سەرچاوهكانەوه بە داھات تۆمار بکريت و لە حسابى جارى لە ئىمېرىيارى فەرمانگەي پەيوەندى دار دابنرىت كە كراوتەوه لەلايەن بانكى تايىبەتمەندەوه و ناشىت دەستكاري بکريت يان بە ھىچ شىۋەيەك بەشىكى لە خەزنهى فەرمانگە ھەلبىگىرت .

دوووهم / پالپىشت بە ماددهى (۲۴) لە ياساي بۈودجەئەریم ئىمەت (۸) ئى سالى / ۲۰۱۲ پىويستە داھاتەكانى نەوت كە لە ماددهى (۱۵) ئى ياساي نەوت و غازى ھەریمى كوردستان ئىمەت (۲۲) ئى سالى / ۲۰۰۷ ئاماژەد بۇ كراوه و لە ئەنجامى مامەلە نەوتى يەكان بە دەست دىن لە سەندوقى كوردستان بۇ داھاتە نەوتى يەكان) دابنرىت .

سی یه / پیویسته سه رؤکایه‌تی نهنجومه‌نی و وزیران ره‌زامه‌ندی په‌رله‌مانی کورستان و درگریت پیش و درگرنی هر بره قه‌رزیک له‌گه‌ل دیاری کردنی نه و پروزانه‌ی که بؤی ته‌ران ده‌گریت.

چواره / - آ- تومارکدنی سه‌رجه‌م داهاتی نه و فهرمانگانه‌ی به شیوه‌ی مه‌لبه‌ندی ته‌مویل ده‌گرین (المولة مرکزیه) به داهاتی کوتایی بؤ خه‌زینه‌ی گشتی و ده‌خستنی له ته‌رازوی پیداچوونه‌وهدا به په‌چاوگردنی برگه‌کانی (چواره / ب و ج) ی خوارده‌ه.

- ب- پالپشت به خالی (۱) له برگه‌ی دووه‌م له مادده‌ی (۵) له‌یاسای بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌ریمی کورستان عیراق ژماره (۸) ی سالی / ۲۰۱۲ ، له‌سهر و وزیری دارایی و ئابوری یه ته‌رانکراوی گوزمه‌کانی پوخته‌ی داهاتی مانگانه که وزاره‌تی ته‌ندروستی به‌دهستی ده‌هینن له‌هه‌موو فهرمانگه‌کانی، بیخاته سه‌ربوودجه‌ی وزاره‌تی ته‌ندروستی بو مه‌بستی کرپنی ده‌مان و دابینکردنی خه‌رجی یه‌کانی چاکردنه‌وه (الصيانة) به‌هه‌موو جووه‌کانیه‌وه و راهیت‌انی کارمه‌ندانی وبه‌پی ی دواکاری ته‌ندروستی که خشته‌ی داهاته راسته‌قینه و دیهاتووه‌کانی پیوه‌لکابیت.

- ج- پالپشت به خالی (۲) له برگه‌ی دووه‌م له مادده‌ی (۵) له‌یاسای بودجه‌ی حکومه‌تی هه‌ریمی کورستان عیراق ژماره (۸) ی سالی / ۲۰۱۲ ، له‌سهر و وزیری دارایی و ئابوری یه ته‌رانکراوی گوزمه‌کانی پوخته‌ی داهاتی مانگانه که وزاره‌تی کاره‌با به‌دهستی ده‌هینن له‌هه‌موو فهرمانگه‌کانی، بیخاته سه‌ربوودجه‌ی وزاره‌تی کاره‌با بو مه‌بستی په‌ره‌پیدان و چاکردنی توره‌کانی کاره‌با له سه‌ر داوه‌خویان .

ب- بری پیتاکه‌کان (الترعات) // - پالپشت به مادده‌ی (پانزه) له‌یاسای بودجه‌ی هه‌ریمی کورستان عیراق ژماره (۸) ی سالی / ۲۰۱۲ ، تومارکدنی بری نه و پیتاکانه‌ی که ده‌به‌خشرینه وزاره‌تکان و لاینه نه به‌ستراوه‌کان به وزاره‌ت له دواه و درگرنی ره‌زامه‌ندی له‌لایه‌ن وزاره‌تی دارایی به داهاتی کوتایی بؤ گه‌نجینه‌ی میری و ده‌بیت و وزیری دارایی هه‌لبستیت به ته‌رانکردنی هیندی نه و پاره‌یه که ورده‌گیریت بؤ سه‌ر بودجه‌ی لاینه‌نى په‌یوه‌ندیدار له وزاره‌ت یان لاینه‌نى نه به‌ستراوه و وزاره‌ت بؤ خه‌رج کردنی بؤ نه و مه‌بستانه‌ی که بؤی به‌خشاروه .

ئ- راپورت‌کانی یه‌کگرتووی مانگانه // پالپشت به مادده‌ی (بیست) له‌یاسای بودجه‌ی هه‌ریمی کورستان عیراق ژماره (۶) ی سالی / ۲۰۱۱ ، هر وزاره‌تیک یان لاینه نه به‌ستراوه و وزاره‌ت یان پاریزگا هه‌لبستیت به ئاماذه‌گردنی راپورتیکی یه‌کگرتووی مانگانه تایبه‌ت به چالاکی یه‌کانی بؤ نه و کارانه‌ی که جی به‌جی کراوه و نه و کارو خزمه‌تگوزارییانه که پی یان سپیردر او و ریزه‌ی قوناغی جی به‌جی کردنی و راپورت‌که ده‌بیت روون و ئاشکرا بیت راستی و دروستی و ته‌واوى کاره‌کان ده‌رخات

بهبی زیاده رهوى (مغالة) به مهبهستى ناگاداربوون له کاروبارى و هزارهتەکان و دام و ده‌گاكانى حکومهتى هەریم و پاریزگاكان و چاودىرى كردنى بودجه و گەنجىنە و ھەروهە ناگاداربوون و زانىنى جۆرهكاني خەرج كردنى پارەي گشتى و مهبهستەكاني خەرج كردن ، و ھەروهە ئاماذهكى كردنى تەرازووی پىداچوونەوهى مانگانە و ناردى بۇ وەزارەتى دارايى كە لە ماوهى (۱۰) ده رۆز تىپەر نەكات لە كۆتاينى هەر مانگىك .

د ژمیريارىيە كۆتاينىهكان // پالپشت بە ماددهى ۲۸ له ياسايى بودجهى ھەریمى كوردستان عىراق ژمارە(۸) ئى سالى ۲۰۱۲ ، سەرۋىكى فەرمانگەي يەكەي خەرج كردن دەدرىت بە لىكۈلەنەوهە بەپى ئى بنەما ياسايىيەكان و رېنمايى يە كارپىتىراوهكان ئەگەر هاتوو دوابكەويت لە پىشکەش كردنى ژمیرە كۆتاينىهكاني سالى ۲۰۱۱ بۇ فەرمانگەكەي دواي جى بەجى كردنى ياسايى بودجهى حکومهتى ھەریم بۇ سالى ۲۰۱۲ .

(بەشى دوو55)

رېنمايى جى بەجى كردنى بودجهى ئاسايىي سالى ۲۰۱۲

ماددهى ۱. داهاتەكان //

يەكم : لەبەر گرنگى زۆرى سياسەتى دارايى بۇ بابەتى داهاتەكانى بودجهى حکومهتى فيدرال و شىوازى وەرگرتى لە ھەریمى كوردستان پىويستە گشت وەزارەتەكان و فەرمانگەكانى نەبەستراو بە وەزارەت و گشت پاریزگاكان بىرى پارەي پىويست دابىن بىھن بۇ داپوشىنى خەرجىيەكاني گشتى و ھەروهە ئاماذه كردنى ئەوهى پىويستە بۇ جى بەجى كردنى پلان و بەرنامهكان كە لە بودجه دايىه و ئەمەش پىويستى بە پەردەپىدانى رېڭاكانى وەرگرتى داهاتەكان دەبىت لەسەر جەم سەرچاوهكانى لە باجهەكان و رسوماتەكان و سزاكان و كرى يەكاني خزمەتكۈزۈرى بۇ كەسانى تر (للغير) و داهاتەكانى تر بەپى ئى هاتوو لە ياسا و سىستەم و رېنمايىيەكان لەگەن جەخت كردنەوه لەسەر پىويستى زۆر بە بۇ بەدواداچوونى وەرگرتى داهاتەكانى ناوبرارو لە كاتى خۆى و يەك بە يەك و كەمته رخەمى نەكىردن و لىئەبوردن لە وەرگرتى لەبەر ھەر ھۆيەك بوبىت و بۆيە پىويستە ووردىنىنلىكۈلەنەوه بكرىت بۇ ئەم مەبەستە وە بە پىچەوانە فەرمانبەرى تايىبەتمەند بەرپرسە لەھەر كەموكۇرىيەك و ئەو زيانانەي كە دەگاتە گەنجىنەي گشتى دەكەويتە ئەستۆي و نابىت هيچ رسوماتىك يان باجىك يان غەرامەيەك وەربىگىت لە هاوللاتىان ئەگەر بەياسا نەبىت و پىويستە گشت وەزارەتەكان و لايەنەكاني نەبەستراو بە وەزارەت و ھەروهە پاریزگاكان كە داهاتە كۆكراوهكانيان دابىنلىن لە حىسابى جارى لە بەنكى پەيوەندىداركە بۇ ئەم مەبەستە كراوهەتەوه و هيچ بېرىك لەلائى خۆيان لە خەزىنە ھەلنى گرن .

دوووم :- سه‌رجهم کەل و پەل و کالاگان کە به ناوی فەرمانگەکانی حکومەت و کەرتى گشتىهە وە هاوردە دەكىن و بۇ خۆيانى بەكاردەھىنن ، دەبەخشىن لە رسومات .

سېتىم :- بەخشىنى خالى (۲) ئى سەرەوە ئەو کەل و پەل و کالا ھاوردانەش دەگرىتە وە کە لە لايمەن دەولەتان و دامەزراوه نىو دەولەتكانە وە دەدرىت بە فەرمانگەکانی حکومەت کەرتى گشتى .

ماددهى - ۲ - خەرجىيەكان

يەكەم :- پالپشت بە برگەي يەكەم لە ماددهى (۱۶) لە ياساي بودجەي حکومەتى هەرىمى كوردىستان ژمارە (۸) ئى سالى ۲۰۱۲ خەرج كردن لە تەرخانكراوى بودجە لە حسابى (بەخشىنەكان ، باربۇوهكان ، خەرجىيەكانى پرۆزەكانى سەرمایەدارى (موجودات غير مالية)) لە بودجە سالى ۲۰۱۲ ، تەنها لەلايمەن وەزارەتى دارايى و ئابۇورى دەبىت .

دوووم :- پالپشت بە برگەي دوووم ماددهى شانزە لە ياساي بودجەي هەرىمى كوردىستان ژمارە (۸) ئى سالى ۲۰۱۲ ، پىويستە بىيارەكانى ئەنجومەنى وەزيران ژمارە (۷۵۸۶ و ۷۵۸۷ و ۷۵۸۸) لە ۲۰۱۰/۷/۶ كە وىنەي ھاوبىچى ئەم رىنمايىيە پەيرەو بکرىت و پىدانى ئەو دەسەلاتانە لەو بىيارانەدا ھاتون بۇ (پارىزگاركان و سەرپەرشتىيارى ئىدارەي گەرمىان و قائىمقام و بەرىۋەبەرى ناحىيەكان) و (بەرىۋەبەرى گشتىيەكان لە سننورى پارىزگاكان و ئەو بەرىۋەبەرىايتنانەي سننورى پارىزگاكان كە بەرىۋەبەرىايلى گشتىان نىيە) و ئەو سى بىپارە ئاماژە پېكراوه وەك بەشىكى دانەبراؤ لەم رىنمايىيە مامەلەي لەگەل دەگرىت و سەرۋەتلىقى ئەنجومەنى وەزيران بۇي ھەيە چاوخشاندە وە بکات بەو دەسەلاتانە .

سى يەم :- خەرج كردىنەوەكاري نەخۆشى و يارمەتىدانى فەرمانبەران تاكو بىرى (۲۰۰۰۰۰) دوو مiliون دينار لە دەسەلاتى وەزيرى دارايىيدا يە .

چوارم :- پالپشت بە ماددهى (۹) نۇ لە ياساي بودجەي حکومەتى هەرىم ژمارە (۸) ئى سالى ۲۰۱۲ وەزارەتى دارايى و ئابۇورى هەرىمى كوردىستان(تمویل)ى وەزارەت و فەرمانگەكان دەكتات بەپى ئى داهاتى دەستكەوتتوو .

ماددهى - ۳ - رىساكانى گشتى .

پالپشت بە ماددهى (۱۹) نۆزىدە لە ياساي بودجەي حکومەتى هەرىم ژمارە (۸) ئى سالى ۲۰۱۲ دەسەلاتى خەرج كردن لەسەر برگەكانى بودجە بە بۇونى پارەي تەرخانكراو : .

يەكەم // وەزىرى پەيوەندىدار دەسەلاتى ھەيە بە خەرج كردىنە گۈزمەيەك لە (۳۵۰) سى سەد و پەنچا مiliون دينار زىاتر نەبىت بۇ ھەر حالەتىك و بۇي ھەيە دەسەلات بەتە سەرۋەتلىقى فەرمانگەكانى سەر بە وەزارەت بۇ خەرج كردىنە گۈزمەيەك لە (۲۵۰) دوو سەد و پەنچا مiliون دينار زىاتر نەبى .

دووھە // سەرۋەتلىقى فەرمانگەكانى نەبەستراو بە وەزارەت دەسەلاتى خەرج كردىنە گۈزمەيەكى ھەيە لە (۳۰۰) سى سەد مiliون دينار زىاتر نەبى بۇ ھەر حالەتىك .

- سی یه م // بُو خەرج گەردى نەم بِرە پارانە چاواي ئەم خالانە خوارەوە بىرىت :-
- ۱- خەرج كردن به پىّىدىت پاشتىوانىيەكانى پەسىند كراو لە (بۈودجەي سالانە) يان (تمواو كراو) دەبىت بُو ئەم بەستانە كە بُويى دىيارى كراوه .
- ۲- پابەند بۇون بە تەرخانكراوهكانى بۈودجە و نابىت پابەند بۇون بىرىت بە هىچ جۆرە خەرجى يەكمەوە كە زىاتر بىت لە بُرى تەرخانكراو .
- ۳- پابەندبۇون بە ناومەرۆكى نووسراوى سەرۆكايەتى ئەنجومەنلىقەنەن وزىران / سەرۆكايەتى دىوان / فەرمانگەي ياسايىي ژمارە / ٦٨٠٠ ٢٠١٢/٦/٢٤ سەبارەت بەو گرى بەستانە كە نەركەنلەنەن (٥) پىنج مىليون دۆلار واتە (٦ ٠٠٠ ٠٠٠ ٦) شەش مiliار دينار زىاترە لە نىوان وزارەتكان و فەرمانگەكانى نەبەستراو بە وزارەت و كۆمپانىا و بەلۇندەران .
- ۴- پالپىشت بە ماددەي بىست و شەش لە ياسايى بۈودجەي هەرىم ژمارە (٨) ئى سالى ٢٠١٢/ ھىچ داواكارييەك بەرز نەكىرىتەوە سەبارەت بە زىادكەن تەرخانكراوهكان دواي جى بەجى كەنلىقەنەن ياسايى بۈودجەي هەرىم ژمارە / ٨ ئى سالى ٢٠١٢ و بە پىچەوانەوە ئەم داواكاريييانە پشت گوئى دەخرييەن .
- ۵- پالپىشت بە بىرگەي يەكمەم لە ماددەي (سى و يەك) لە ياسايى بۈودجەي هەرىم ژمارە / ٨ ئى سالى ٢٠١٢ ، بُو پارىزگا ھەيم بەپىّىدىت پەسپۇرى داوا لە هەروەزارەتكەن بکات بُو جى بەجى كەنلىقەنەن سەر بۈودجەي پەرەپىيدانى پارىزگاكان ئەنجام دەدرىيەن .
- ۶- پالپىشت بە ماددەي (سى و سى) لە ياسايى بۈودجەي هەرىم ژمارە / ٨ ئى سالى ٢٠١٢ ، پىيوىستە لە سەر ئەم وزارەت و لەيەنە نەبەستراو بە وزارەتكەن بەجى كورسى خوينىدىنى (بعثات و زمالات) و مۇلەتى خوينىدىن دىيارى دەكەن بُو دەرەوەي وولات و دابەش بکەن لە سەر پارىزگاكان بەپىّىدىت پەسپۇرى دانىشتوان و پەسپۇرى بُو هەر پارىزگايەك .
- ۷- پالپىشت بە بىرگەي يەكمەم لە ماددەي (سى و چوار) لە ياسايى بۈودجەي هەرىم ژمارە / ٨ ئى سالى ٢٠١٢ ، لە سەر وزارەتكان پىيوىست كە پرۇزەكانى بۈودجەي و بەرهىنەن بەپىّىدىت پلانى راگەيەنراو بەپىّىدىت پەسپۇرى جى بەجى بکەن و نابىت ھىچ لايمەنلىك پرۇزە لە دەرەوەي پەسپۇرىيەكەي جى بەجى بکات .
- ۸- پالپىشت بە بىرگەي (دووەم) لە ماددەي (سى و چوار) لە ياسايى بۈودجەي حەكومەتى هەرىم ژمارە (٨) ئى سالى ٢٠١٢ لە سەر وزارەتكان پلان دانان پىيوىستە بە شىۋەي وەرزى يان ھەر چوار مانگ جارىك راپورتى بەدواداچوونى پرۇزەكان پېشىكەش بە پەرلەمانى كوردستان بکات .

چواردهم // لەسەر حکومەتى ھەريمە يەگسانى لەنیوان دەرمالەكانى فەرمانبەرانى ھەريم و دەرمالە ھاوشیوهكانیان لە فەرمانبەرانى حکومەتى فيدرال بەدى بەئى بە مەرجىك نەبىتە ھۆى كەم بۇونەودى دەرمالە پېشۈويان .

پىنجهم // لەسەر وەزارەتى دارايى و ئابوورىيە راپورتى خولى ئ(دوري) ھەر شەش مانگ جارىك لەسالدا لەسەر دۆخى دارايى ھەريمى كوردستان پېشىكەش بە پەرلەمانى كوردستان بىكەت و بە پى ئى ياساش حساباتى كۆتاينى پېشىكەش بىكەت .

شەشم // پىدانى دەسەلاتى خەرجى (مووجە و سەر مووجە و دەرمالە كانى فەرمانبەران و كرى ئى ئاو و كارهبا و تەلەفۇن) ئى سالى ٢٠١١ لە سەر بۇودجە سالى ٢٠١٢ بە وزىرى تايىبەتمەند و سەرۋىكى نەبەستراو بە وەزارەت بەپى ئى ياساو رېنمایيەكان و بە بۇونى پاساوى ياساىي .

حەوتەم // وزىرى كشتوكال و سەرچاودەكانى ئاو بۇي ھەيە خەرجى لە سەر تەرخانکراوى (الاعانات الزراعية) نەنجام بىدات بە ھەماھەنگى لەگەل وزىرى دارايى و ئابوورى .

ھەشتم // اـ دەسەلاتى كېن// كېننى كالا و خزمەتگوزارىيەكان لە كەرتى گشتى (كۆمپانىاكان و دەستەكانى گشتى) دەبىت ئەگەر نەيان توانى بەم كاره ھەلسن و داواى لېبوردنىان كرد (ئەوه بە حوكى لېبوردن دەبىت ئەگەر ھەلسن بە ئامادە كردى لە ماودى حەوت رۆز) و كېن لە كەرتى تايىبەت نەنجام دەدرىت و بە پى ئى ئەم دەسەلاتانە خوارەوە :-

۱. ھەتا بېرى (٥٠٠ ٠٠٠) پېنچ سەد هەزار دینار بەبى لېژنەي كېن .

۲- زىاتر لە بېرى (٥٠٠ ٠٠٠) پېنچ سەد هەزار دینار و تا سىنورى (٥ ٠٠ ٠٠٠) پېنچ مiliون دینار لە رېگاى لېژنەي كېن بە بى دەرخستەكان (بدون عروض) .

۳- زىاتر لە بېرى (٥ ٠٠ ٠٠٠) پېنچ مiliون دینار و تا سىنورى (٧٥ ٠٠ ٠٠٠) حەفتا و پېنچ مiliون دینار لە رېگاى لېژنەي كېن و بۇونى سى (عرض) بە لايەنى كەمەوه پېشىكەش بىرىت بۇ ھەلبىزادرنى باشتىينيان لە بوارى نرخ و جۇر .

۴- زىاتر لە بېرى (٧٥ ٠٠ ٠٠٠) حەفتا و پېنچ مiliون دینار دەبىت بە پى ئى نەحکامەكانى رېنمایي جى بەجى كردى گرىبەستە حکومىيەكان ژمارە (١) ئى سالى ٢٠١١ كە بە نووسراوى ژمارە / ٣١٠ لە ٢٠١١/١/٢٦ گشتاندى بۇ كراوه .

نۇيەم // ۱- ناشى كېنەكان پاڙبىرىن (تجزئە) يان جى بەجى كردى كارهكان و خزمەتگوزارىيەكان يان بېھكانى كەمگرىيەكان بە مەبەستى ئەزماركىرنىان لە چوارچىوهى دەسەلاتەكانى ھاتوو لە

برپکه (۱) ی سهرده و کرپنهکه یان جی به جی کردنی کارهکه به پاژکراو داده نریت نهگهر
کرپنه که رهسته یهکی دیار یان هه لسان به کاریک له ماوهی یهک مانگدا دووباره بیتهوه .

//۲ ره چاوکردنی گورپنه سه رجهم نهندامانی لیزنه کانی کرپن که په یوهستن به کرپن له بازار
و به تیکرایی نهندامانی لیزنه به شیوه یهکی به رد هدام به مه بهستی پاراستنی ماشه کانی
گنهجینه گشتی و دیار کردنی ماوهی مانه ووهی نهندامانی لیزنه کانی ناوبراو و له ماوهی
شنهش مانگ تئ په رنه کات .

//۳ ده بیت له کاتی دانانی نهندامی دارایی له لیزنه کرپن ره چاوی نهوه بکریت که نابیت
به رپرس بیت له وورد بینی و و مرگرتی به لگه نامه کانی لیزنه کان که خوی به شداری تیدا
کردووه به تایبه تی له خه رج کردن بیت یان ورد بین کردن .

دهیمه

۱- و هزاره ته کان هه لد هستن به دابه شکردنی بو ودجهی به کار بردن و به رهیان به سه
پاریزگا کانی هه ریمدا به ره چاوکردنی چری دانی شتوانی هه ر پاریزگایه ک و نه و شویت نانه
زور ترین زیانی به رکه و تووه ، دوای جیا کردن ووهی خه رجی یه کانی دیوانی و هزاره .

۲. پیویسته له سه ر پاریزگا کان به هه ما هنه نگی له گه ل و هزاره ته کان و لایه نه کانی نه به استراو به
و هزاره ته کانه وه ، بؤ دلنيابوون له جی به جی کردنی خالی (۱) سه رده و له کاتی په سه ند کردن
و جی به جی کردنی فیعی بو ودجه .

مدادهه ۴ - پابهندبوون به مه رجه کانی گریبه است :

یه کهم :- پیویسته پابهندبوون به مه رجه کانی گریبه استه کان بکریت که و هزاره ته کان و لایه نه کانی
نه به استراو به و هزاره و پاریزگا کان ریکیان دخنهن به و شیوه یه که چه سپیتر او له به رواری
به استنی گریبه استه که به تایبه تی نهوهی په یوهسته به نرخه کان و نه مه رجانه ناشی بگوردرین به
بیانوی به رز بوونی نرخه کان .

دووهه :- له کاتی پابهندبوون به و گریبه ستانه که جی به جی کردنی دریزه ده دات بؤ زیاتر له سالیک
ده بیت ره چاوی دانانی بڑی پاره ه ته رخان کراوه کانی دارایی پیویست بکریت له بو ودجهی سالی
داهاتوو .

مدادهه ۵ - خه رج کردنی پاداشتہ کان و خه لاته کان .

یه کهم :- خه رج کردنی پاداشتہ کان // پالپشت به هاتوو له مدادهه (۲۰) له یاسای بو ودجهی هه ریم
ژماره (۸) ای سالی ۲۰۱۲ و له پیناوه بر زهوندی گشتیدا وزیری تایبہ تمہند و سه رؤکی لایه نی
نه به استراو به و هزاره و پاریزگا کان و سه رؤکه کان نه نجومه نه کانی پاریزگا کان ده سه لاتیان هه یه
به به خشینی پاداشتی نه ختینه یی یان عهینی به بڑی (۳۵۰۰۰) سی سه دوپه نجا هه زار دینار بؤ
هر حالتیک و بؤی هه یه ده سه لاته که به گشتی یان به شیکی دابه زیتہ ناستہ کانی خوارده و

خهرج کردنی پاداشته کان نابیت دووباره بیتنه و بؤهه مان کهس بؤنه و کارانه که پئی
هه لدستی له دوو مانگی له دواي يهك بؤهه مان کهس به مهرجیک سالانه له بپی (۲) تهنا دوو
مليون دينار تی پهنه کات له هيج حاله تیکدا به بونی پارهی ته رخانکراو له بوجهدا بؤنه
مهبهسته و ناشکریت گواستنه وهی (مناقله) ی بؤ بکریت .

دووهم :- خهلات کردنی کالاکان و خزمهت گوزاريیه کان // له پیناو به رژوهندی گشتی و هزیری
تایبەتمەند و سهروکی لایهنى نه بهستراو به وهزارت و پاریزگار و سهروکە کانى نەنجومەنە کانى
پاریزگا کانى بؤی هەیه کالاکان و خزمهت گوزاريیه کانى نیوان ئەو فەرمانگە حکوميانه کە
پەپەھوی سیستەمى ژمیریارى مرکزى دەگەن ، خهلات بکات کە نرخى دەفتەرييان لە (۱۰) ده
مليون دينار تی پەر ناکات و لهوه زیاتر بؤ بپی (۵۰) پەنجا مليون دينار بؤهه رخانکراو لە
دەسەلاتی و هزیرى دارايیه و بؤ زیاتر لەم بپە پیویسته رەزامەندى سهروکایهتى نەنجومەنە
وزیران وەربگیریت .

مادده ۱. سپینە وە قەرزەکان و هەبۇوهکان :-

يەکەم :- وزیرى تایبەتمەند و سهروکى فەرمانگە نە بهستراو به وهزارت بؤیان هەیه ئەو قەرزانە
بىرىنە وە کە وەرگرتنيان مەحالە لە دواي تەواو بونى رېگا کانى ياسايى تا سنورى (۱۵۰ ۰۰۰) سەد
و پەنجا هەزار دينار و لهوه زیاتر لە دەسەلاتی و هزیرى دارايى دەبیت تا سنورى (۱۵ ۰۰۰ ۰۰۰)
پازده ملىون دينار و ئەگەر لهوهش زیاتر بۇو پیویسته رەزامەندى سهروکایهتى نەنجومەنە
وزیران وەربگیریت .

دووهم :- سپینە وە هەبۇوهکان :-

۱. وزیرى تایبەتمەند و سهروکى ئەو لایهنى کە نە بهستراو به وهزارتە و سەر پشك دەگری و دەسەلاتی
پى دەدریت بؤ سپینە وە هەبۇوهی بزر و زيان دیدە و خراب بۇو به هەر ھۆيە كە وەبیت ، ئەگەر
نرخەکە (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) پەنجا ملىون دينار بیت ، بؤهه رخانکراو لەلام ئەگەر لهو بپە زیاتر بۇو لە
دەسەلاتی و هزیرى دارايىدايە .

۲. لە هەموو وهزارتە تیکدا يا خود هەر لایهنى کە نە بهستراو به وهزارتە و لیزنه يە کى كارگىرى تەكىنیکى
سەردەکى بە سهروکایهتى بەرپە بهرى گشتى فەرمانگە پىكىدەھېنریت بە مەبەستى كۆكىردنە وە ئەو
دەرخستە و بەرایيە بەھېز و سەلانراوانە کە لایهنىڭرى راستى و دروستى ئەو رايىكىردنانەن
(اجراءات) کە سەبارەت بە دەست نىشانىرىدىن و دىيارىكىرىدىن جۇرۇ بپۇ نرخى ئەو هەبۇوانە کە
پیویستە بىرىتە و بەرزىرا وەتە بۇيان لەلایەن ئەو بەرپە بهرى گشتىانە کە لەلایەن
ناوهندە وە تەمۈل دەكىن واتا (المولة مرکزىا) .

۳. لهو بەرپە بهرى گشتىانە کە لەلایەن ناوهندە وە پارهيان بؤ دابىن دەكىت لیزنه يە کى كارگىرى
تەكىنیکى لاوهکى بە سهروکایهتى بەرپە بهرى كارگىرى پىك دەھېنریت و كارهكە بىرىتى دەبیت لە

دیاری کردنی ههبووهکانی بزریوو جهرد کردن و پشکنینی ههبووهکانی خراپبوو ياخود زیاندیده که به هر هؤیهکهوه بیت داواي سرینهوهی بکريت ، ههروهها ئامادهکردنی دهرخستهیهك جور و نیشانه و بىر و نرخى دهفتهري و پىزهه زيان و هوی بزربوون و خراپ بوون و زيانهکهی تيا هاتبیت و لەلاینه ئەندامانی ليژنهکهوه واژو كرابیت ههروهها سەرۆکى فەرمانگەكەش پەسندی كردى . دهرخستهکه لهگەن سەرجەم بەرايىهكان دەنئىردریت بۇ ليژنهە گشتى كه لهخالى (۲)ى سەرەوە ئاماژەپىكراوه .

ئە ليژنه سەرەكىيەكە راپورتىك ئاماده دەكتات و بەرزى دەكتاتوه بۇ وەزىرى تايىبەتمەند ياخود سەرۆكى ئەو لاینه کە نەبەستراوه بە وەزارەتهو تىايىدا باسى ئەو ئەنجام و راسپارده و پىنماييانه ئەكتات لە رېڭاي پشكنين و وردىبوونهوهى لەو دەرخستانە کە لە ليژنه لاوهكىيەكانەوه پىيى گەيشتوون تا ئەويش بەپىيى دەسەلاتەكانى خۆى کە لە بىرگە (۱)ى سەرەوەدا هاتووه و باسى كراوه ، راي خۆى دەربېت ، بەمەرجىك راسپاردهكان ئەمانە خوارەوهيان تيا هاتبیت : -

أ - جور و بىر و نرخ و نیشانە ههبووهکان کە داواي كۈزانەوه و سرینهوه و فروشتنىيان دەكتات .

ب - جور و بىر و نرخ و نیشانە ئەو ههبووانە کە ليژنه کە راسپارده ئەوه دەكتات سەر لە نوى بەكار بەھىنرىيەتە پاش چاڭىرىنەوه و بەكار ھىنانى بەشىكى .

ماددى ۷. پابەندبۇون بە تەرخانكراوهكان : -

يەكم : - هيچ خەرجى يەك يان گىرىبەستىك ئەنجام نەدرىت لەسەر ئامادهکردنی كەرسەتە يان پرۇزە يان پىشكەش كردنى خزمەت پىش دلىنيابۇون لە بۇونى پارە تەرخانكراوى دارايى پىۋىست بۇ ئەم مەبەستە لە بۇودجە تايىبەت دا .

دووهم : - ناشى وەزارەتكان بىر پارە تەرخان كراوى فەرمانگەكان و پىكھاتووهکانى سەر بە ئەوان بەكار بەھىنرىيەت بۇ دىوانى وەزارەتكان و هەروهها ناشىت بەكار بەھىنرىيەت بۇ غەيرى مەبەستەكانى تەرخانكراو .

سېئىم : - خەرجى رادەگىرىت لە حالەتى دەرچونى هەر بىريارىك يان ئاراستە كراوىك بە راگرتنى دابىنكرلاوهكانى دارايى پشتىوانى كراو لە بۇودجە و بەبلۇك كراو ئەزمار دەكرىت و ناشىت لىنى خەرج بکرىت يان داواي گواستنەوه بکرىت (منافلة) بۇ هەرمەبەستىك بىت .

مادده . ۸ گواستنەوەکان (المناقلات) :- پالپشت به ماددەی (حەفەدە و ھەزەدە) لە یاسایی بودجەی

حکومەتى ھەریم ژمارە (۸) ئى سالى ۲۰۱۲/.

يەكم : سەرۆکى پەرلەمانى كوردىستان - عيراق بۇي ھەيە گويزانەوە لەناو بودجەي تايىبەت بە پەرلەمان بکات .

دوووهم : سەرۆکى ئەنجومەنى دادوھرىي بۇي ھەيە گويزانەوە لە ناو بودجەي تايىبەت بە ئەنجومەنى دادوھرىي بکات .

سېيىم : ناکریت بە هىچ شىۋىدەيەك گواستنەوە لە بودجەي پروژەكانى وەبەرهىنان بکريت بۇ سەر بودجەي بەگەرخىستن (الإنفاق التشغيلي) و ئىستىغلال بکريت و جەخت دەكەينەوە لە سەر ئەھى كە پىويسىتە ئەو كەسانەي كە زىادە رۇيى دەكەنە سەر دابىنكراؤەكانى پشتىوانى كراو لە بودجە سەرزەنلىق بکريي (محاسبة) بەپى ئىيجرائىتى هاتوو لە ياساي بەرزاھىت كردنى فەرمابەرانى دەولەت و كەرتى گشتى ﴿ قانون انصباط موظفي الدولة و القطاع العام و قانون ادارة المالية ﴾ .

چوارم :- ۱ - وزىرى دارايى بۇي ھەيە گويزانەوە لە نىّوان پارەي تەرخانكراوى دەرۋازىدەيەك بکات جگە لە بەشى مۇوچەكان كە دەشىت بۇي بگويزىزىتەوە و نابىتلى ئى بگويزىزىتەوە .

۲ - نابىت گويزانەوە لە نىّوان پارەي تەرخانكراوى گەشەپىدان لە نىّوان پارىزگا كاندا بکريت .

پىنجهم :- وزىرى دارايى بۇي ھەيە گويزانەوە بکات لە نىّوان پارەي تەرخانكراوى ﴿ دەرۋازەكانى بودجەدا ﴾ بۇ مەبەستى فەراھەم كردنى توپا خەرج كردن بۇ ئەو فەرمانگانەي كە بېرىارى ليىرىنەوەيان لە وزارەتتىك و خستنیان بۇ سەر وزارەتتىكى تر دەدرىت و وزىرى پەيوەندارىش بۇي ھەيە گويزانەوە لە چوارچىوهى بەشىك و يەكەيەكى خەرجىرىنى كەدا بکات .

شەشم :- تەرخانكراوە پەسندىرەكانى بودجەي سالى ۲۰۱۲/۱۲/۳۱ تا ۲۰۱۲/۱۲/۳۱ كارى پىيدەكىت و داهاتى بەددەست هاتوو تا ۲۰۱۲/۱۲/۳۱ تۆماردەكىت و ھەرداھاتتىك دوايى بەروارى ئامازە بۇ گراو لە سەر بودجەي سالى ۲۰۱۳/ تۆماردەكىت .

حەوتەم :- وزىرى دارايى بۇي ھەيە بەھەماھەنگى لەگەل وزارەتى پلان دانان گواستنەوەي دابىن كراوەكانى پشتىوانى كراو بکەن بۇ پروژەكان لە بودجەي سالى ۲۰۱۲ لە نىّوان بودجەي وەبەرهىنان وزارەتكان لە سنوورى يەك پارىزگا يان يەك قەزادا .

ھەشتەم :- وزىرى پلان دانان لە سەر داوابى وزارەتى پەيوەندىدار بۇي ھەيە گواستنەوەي پىويسىت بکات لە تەرخانكراوى بودجەي پروژەكانى وەبەرهىنانى يەك وزارەت و سنوورى يەك پارىزگا يان يەك قەزا و ئاگادارى وزارەتى دارايى و ئابوورى بکات لەو گواستنەوەي .

مادده . ۹ . سه‌رپیچیه کانی دارایی // پیویسته فهرمانبه‌ری دارایی که به‌رپرسی خهرج کردنه له حاله‌تی سه‌رپیچی گردنی دارایی و ژمیریاری رای خوی بچسبینیت له سه‌ر یاداشتی خهرج کردن به نووسین و سه‌رؤکایه‌تی دیوانی چاودییری دارایی ناگادار بکاته‌وه به مه‌بستی ناگادار کردنه‌وه فهرمانده‌ری خهرج (الامر بالصرف) لهو سه‌رپیچی یهی که نه‌نجام دهدریت .

مادده . ۱۰ . کالاکان و خزمه‌تگوزاریه کان//

یه‌که‌م : پیداویستیه خزمه‌تگوزاریه کان / به کرئ گرتني خانووبه‌ره‌کان و باله‌خانه‌کان بـ فهرمانگه‌کانی میری :-

۱ . فهرمانگه‌کانی ته‌مویل کراو به شیوه‌یه کی مه‌لبه‌ندی لیده‌بوردرین له دانی له جیاتی کرئ بـ باله‌خانه و خانووبه‌ره‌کان نه‌گهر هاتوو خانووبه‌ره‌کان و باله‌خانه‌کان هـ و هزاره‌تی دارایی بن/دومینی گشتی (فهرمانگه‌کانی ته‌مویل کراو به شیوه‌یه کی مه‌لبه‌ندی) له‌گهـ جـهـخت کردنه‌وه له‌سه‌ر پاراستنی خانووبه‌ره‌کان و باله‌خانه‌کان له‌لایه‌ن فهرمانگه‌کانه‌وه .

۲- به‌لام نه‌گهر هاتوو خانووبه‌ره‌کان و باله‌خانه‌کان به کرئ گیرابوون له کومپانیاکان و دهسته‌کانی گشتی (فهرمانگه‌کانی ته‌مویلی خویه‌تی) و که‌رتی تایبـهـت نهـواـ کـارـ بـهـ نـارـاستـهـ کـراـوـهـکـانـیـ لـیـژـنـهـ کـارـوـبـارـیـ نـابـوـرـیـ (ـلـهـ نـاـوـجـوـ)ـ دـهـکـرـیـتـ بـهـ نـوـوـسـرـاـوـیـانـ ژـمـارـهـ (ـصـ ۰۷ـ /ـ ۱۸۸ـ)ـ لـهـ ۲۰۰۱ـ/ـ ۷ـ/ـ ۲۶ـ کـهـ بـهـ نـوـوـسـرـاـوـیـ وـهـزارـهـتـیـ دـارـایـیـ /ـ فـهـرـمـانـگـهـ یـاسـایـیـ ژـمـارـهـ (ـ۲۰۷۹۵ـ)ـ لـهـ ۲۰۰۱ـ/ـ ۷ـ/ـ ۲۶ـ هـاتـوـوـ وـ بـهـ بـهـرـپـرـسـیـهـتـیـ چـاـکـرـدـنـهـوهـیـ بالـهـخـانـهـ دـهـکـهـوـیـتـهـ سـهـ نـهـوهـیـ بالـهـخـانـهـکـهـیـ بـهـ کـرـئـ گـرـتوـوـهـ وـ لـهـ حـالـهـتـیـ هـهـلـنـهـسانـیـ بـهـ چـاـکـرـدـنـهـوهـیـ نـهـواـ نـهـوـهـ کـهـیـ بـهـ کـرـئـ دـاوـهـ هـهـلـدـهـسـتـیـتـ بـهـ چـاـکـرـدـنـهـوهـیـ وـ تـیـچـوـوـهـکـهـیـ لـهـ (ـلـهـ جـیـاتـیـ کـرـیـیـهـکـهـ دـهـبـرـدـرـیـتـ)ـ .

۳- ده‌رماله‌ی نیشته‌جـیـ بوـونـ بـوـ فـهـرـمـانـبـهـرانـ وـ کـارـمـهـنـدانـیـ دـامـ وـ دـهـزـگـاـکـانـیـ حـکـومـهـتـیـ هـهـرـیـمـ خـهـرجـ نـاـکـرـیـتـ تـهـنـهاـ بـهـ یـاسـاـ نـهـبـیـتـ .

دووهـمـ : پـیدـاوـیـستـیـهـ کـالـاـیـیـهـکـانـ (ـالـسـتـلـزـمـاتـ السـلـعـیـةـ)ـ :-

پـیـوـیـسـتـهـ لهـسـهـرـ هـهـمـوـ دـامـ وـ دـهـزـگـاـکـانـیـ حـکـومـهـتـیـ هـهـرـیـمـیـ کـورـدـسـتـانـ پـاـبـهـنـدـ بنـ کـهـمـ کـرـدـنـهـوهـیـ زـیـادـهـرـهـوـیـ لـهـ بـهـکـارـ هـیـنـانـیـ سـوتـهـمـهـنـیـ وـ ئـاوـ وـ کـارـهـبـاـ وـ تـهـلـهـفـونـ لـهـبـهـ نـهـوهـیـ تـیـچـوـوـیـ رـاسـتـهـقـینـهـیـ بـهـرـهـمـ هـیـنـانـیـ ئـهـمـ مـادـدـانـهـ زـیـاتـرـهـ لـهـ نـرـخـیـ فـرـوـشـتـنـیـ کـهـ لـهـلـایـهـنـ بـهـکـارـبـهـرـهـوـ دـهـدـرـیـتـ .

سییه‌م :- چاکردن‌وهی ده‌گری بـ هـبـوـوهـکـانـی گـواـسـتـاوـهـ وـ نـهـ گـواـسـتـاوـهـکـانـ لـهـبـهـرـ چـاـوـدـهـگـیرـیـتـ وـهـ کـیـمـ .
بـینـاـوـ خـانـوـوبـهـرـکـانـ بـهـپـیـیـ بـهـرـنـامـهـیـهـکـیـ کـاتـیـ (ـزـمـنـیـ)ـ کـهـ بـؤـئـهـمـ مـهـبـهـسـتـهـ دـادـهـنـرـیـتـ لـهـوـانـهـشـ
چـاـکـرـدـنـوهـیـ کـهـلـ وـ پـهـلـ وـ نـامـیـرـهـکـانـ وـ دـهـزـگـاـکـانـ (ـالـجـهـزـةـ وـالـلـالـاتـ)ـ .

مادده‌ی (۱۱) کـرـینـیـ هـبـوـوهـکـانـ جـگـهـ لـهـ هـبـوـوهـکـانـیـ پـرـؤـژـهـ سـهـرـمـایـهـ دـارـایـیـهـکـانـ//

یـهـکـهـمـ :- خـانـوـوبـهـرـهـ زـهـوـیـ وـ زـارـ :ـ پـیـوـیـسـتـهـ خـوـمـالـهـکـرـدـنـ (ـاسـتـمـلاـكـ)ـ وـ کـرـینـیـ خـانـوـوبـهـرـهـ زـهـوـیـ وـ
زـارـیـ تـازـهـ ئـهـنـجـامـ نـهـدـرـیـتـ تـهـنـهاـ بـؤـ حـالـهـتـیـ زـفـرـ پـیـوـیـسـتـ وـ بـهـ دـهـسـهـلـاتـیـ سـهـرـؤـکـایـهـتـیـ ئـهـنـجـومـهـنـیـ
وـهـزـیـرـانـ لـهـگـهـلـ رـهـچـاـوـکـرـدـنـیـ ئـهـمـ خـالـانـهـیـ خـوارـهـوـهـ :ـ

۱- هـبـوـونـیـ مـهـرـجـیـ پـارـهـیـ تـهـرـخـانـکـراـوـیـ دـارـایـیـ پـیـوـیـسـتـ بـؤـ دـاـپـوـشـیـنـیـ پـیـدـاـوـیـسـتـیـ یـهـکـانـیـ
خـوـمـالـهـکـرـدـنـ یـانـ کـرـیـنـ ،ـ وـ تـهـرـخـانـکـراـوـیـ بـوـوـدـجـهـ بـؤـ ئـهـ وـ مـهـبـهـسـتـهـ پـوـچـهـلـ دـهـبـیـتـهـوـهـ لـهـگـهـلـ
تـهـوـاـوـ بـوـوـنـیـ سـالـیـ دـارـایـیـ تـایـبـهـتـ ئـهـگـهـرـ هـاـتـوـ ئـهـمـ خـوـمـالـهـکـرـدـنـ یـانـ کـرـینـهـ لـهـوـ سـالـهـداـ جـیـ
بـهـجـیـ نـهـکـرـیـتـ ،ـ پـاـلـپـشتـ بـهـ بـرـگـهـیـ /ـ لـهـ بـهـشـیـ /ـ لـهـ یـاسـایـ کـارـگـیـرـیـ وـ دـارـایـیـ قـهـرـزـهـ گـشـتـیـ
یـهـکـانـ ژـمـارـهـ (ـ۹۵ـ)ـ یـ سـالـیـ /ـ ۲۰۰۴ـ .

۲- رـهـچـاـوـکـرـدـنـیـ تـیـچـوـوـیـ چـاـکـرـدـنـوهـیـ پـیـوـیـسـتـ بـؤـ ئـهـوـ خـانـوـبـهـرـانـهـ لـهـ کـاتـیـ دـانـانـیـ پـارـهـیـ
تـهـرـخـانـکـراـوـ لـهـ بـوـوـدـجـهـداـ .

۳- لـهـ کـاتـیـ خـوـمـالـهـکـرـدـنـ (ـاسـتـمـلاـكـ)ـ یـ زـهـوـیـ یـانـ هـهـرـ مـوـلـکـیـکـیـ تـایـبـهـتـ ،ـ پـیـوـیـسـتـهـ بـهـپـیـیـ
ئـهـحـاـمـهـکـانـیـ یـاسـایـ خـوـمـالـیـ کـرـدـنـ ژـمـارـهـ (ـ۱۲ـ)ـ سـالـیـ (ـ۱۹۸۱ـ)ـ یـ هـهـمـوـارـ کـراـوـ وـ رـیـنـمـایـیـهـ
کـارـپـیـکـراـوـهـکـانـ بـیـتـ وـ پـیـوـیـسـتـهـ لـهـ بـوـوـدـجـهـیـ وـهـزـارـهـتـ یـانـ لـایـهـنـیـ پـهـیـوـهـنـدـیدـارـپـارـهـیـ پـیـوـیـسـتـ بـؤـ
(ـبـدـلـ الـاسـتـمـلاـكـ)ـ تـهـرـخـانـ وـ پـهـسـنـدـ گـرـابـیـتـ .

دوـوـهـمـ :- نـابـیـتـ بـهـ هـیـجـ شـیـوـهـیـکـ کـرـینـیـ کـهـلـ وـ پـهـلـ وـ نـؤـتـؤـمـبـیـلـ وـ نـامـیـرـ وـ پـیـدـاـوـیـسـتـیـ یـهـکـانـیـ تـرـ
ئـهـنـجـامـ بـدـرـیـتـ بـؤـ مـهـبـهـسـتـهـکـانـیـ فـهـرـمـانـگـهـ حـکـومـیـ یـهـکـانـ لـهـ دـهـرـهـوـهـیـ بـوـوـدـجـهـیـ رـاـسـتـیـنـرـاـوـیـ خـودـیـ
فـهـرـمـانـگـهـکـهـوـهـ هـهـرـوـهـاـ نـابـیـتـ هـهـژـمـارـ بـکـرـیـتـ لـهـسـهـرـ تـهـرـخـانـکـراـوـیـ پـرـؤـژـهـکـانـیـ وـهـرـهـیـنـانـ ئـهـگـهـرـ
ئـهـمـ جـوـرـهـ خـهـرـجـیـ یـانـهـ لـهـ بـرـگـهـکـانـیـ پـرـؤـژـهـ دـیـارـیـ نـهـکـرـابـیـتـ کـهـ ئـهـوـ کـهـلـ وـ پـهـلـ وـ نـؤـتـؤـمـبـیـلـ وـ
نـامـیـرـ وـ پـیـدـاـوـیـسـتـیـانـهـ ئـهـژـمـارـ بـکـرـیـتـ بـؤـ بـهـرـژـهـوـهـنـدـیـ لـایـهـنـیـ سـوـدـمـهـنـدـ بـهـ شـیـوـهـیـکـیـ روـوـنـ وـ نـاشـکـرـاـ
نـامـاـزـهـیـ بـؤـ کـرـابـیـتـ وـ بـهـ رـهـزـامـهـنـدـیـ سـهـرـؤـکـایـهـتـیـ ئـهـنـجـومـهـنـیـ وـهـزـیـرـانـ دـهـبـیـتـ وـ بـهـ پـیـچـهـوـانـهـیـ
ئـهـمـهـوـهـ فـهـرـمـانـدـهـرـیـ خـهـرـجـ وـ یـهـکـهـیـ خـهـرـجـ بـهـرـپـرسـ دـهـبـنـ بـهـپـیـیـ یـاسـایـ کـارـگـیـرـیـ وـ دـارـایـیـ
ژـمـارـهـ (ـ۹۵ـ)ـ یـ سـالـیـ /ـ ۲۰۰۴ـ .

سییهم :- کرینی نوتومبیل و زهوي وزار و خانووبهره لهکاتى زور پیوستیدا له دەسەلاتى سەرۆکایتى ئەنجومەنی وزیراندایە و کرینی نوتومبیل لەریگای لیزنهى تاييەتى وزارەتى دارايىيە وە جى بەجى دەكىت.

(بەشى سى يەم)

- جۇراو جۇر -

يەكم / پالپشت به ماددهى (چوارده) له ياساي بودجهى حکومەتى هەرىم ژمارە (۸) ئى سالى / ۲۰۱۲، وزارەتى دارايى و ئابوورى پابەند دەبىت به بەردەوامبوون له سەر لە دابىن كەرنى پىدانى پېشىنەتى خانووبهره بۇ ھاوللاتيان و فەرمانبەران بەپى ئى مەرج و رېنمایى يە كارپىكراوهكان بەم شىوهى خوارەوه ..

۱- خەرج كەرنى پېشىنەتى خانووبهره بە بىرى (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) بىست ملىون دينار بۇ ھاوللاتيان له سەنتەرى پارىزگا و قەزاو ناحيەكان .

۲- خەرج كەرنى پېشىنەتى خانووبهره بە بىرى (۲۵ ۰۰۰ ۰۰۰) بىست و پىنج ملىون دينار بۇ ھاوللاتيانى نىشتهجى لە گوندەكان .

دووەم / پالپشت به ماددهى (سى و نو) له ياساي بودجهى حکومەتى هەرىم ژمارە (۸) ئى سالى / ۲۰۱۲ .

۱- بەردەوام بۇون له سەر پشتىوانى كەرنى قەرزى بەنكى پىشەسازى بۇ پشتىگىرى پرۆژەكانى بانكى پىشەسازى بە هەماھەنگى وزارەتى دارايى و ئابوورى لە گەل وزارەتى بازركانى و پىشەسازى تا دەرچوونى ياساي بودجهى سالى / ۲۰۱۳ .

۲- بەردەوام بۇون له سەر پشتىوانى كەرنى قەرزى بەنكى كشتوكالى بۇ پشتىگىرى پرۆژەكانى كەرتى كشتوكالى لە رېگاي بانكى كشتوكالىيە وە بە هەماھەنگى وزارەتى دارايى و ئابوورى لە گەل وزارەتى كشتوكال و سەرچاوهكانى ئاو بۇ ئامادە كەرنى رېنمایى تاييەت تا دەرچوونى ياساي بودجهى سالى / ۲۰۱۳ .

۳- بەردەوام بۇون له سەر پشتىوانى كەرنى قەرزى پرۆژە بچوکوكانى هەرىم تا دەرچوونى ياساي بودجهى سالى / ۲۰۱۳ .

(بەشی چوارم)

- میلاکات -

یەکەم : وەزارەتى دارايى بە ھەمانگى كردن لەگەل وەزارەتەكانى تر ووردهكارى ميلاكەكانى ھەموو وەزارەتەكانى ھەرىمى كوردىستان . عىراق بۇ سالى دارايى / ٢٠١٢ رىك دەخات و لەبەر رۆشنايى تىچووى مووجەي پەسند كراو لە بوجەي ھەرىم و پەسندىان دەگات و ھىنانەكايى (استحداث) كردى (٢٠٠٠) حەفەدە هەزار فەرمانبەر لە سالى / ٢٠١٢ و بە رەچاوكىرىنى ئەم خالانەي خوارەوە : -

١- پىويستە لە سەر وەزارەت و لايەنی نەبەستراو بە وەزارەتەكان ھەلسن بە دابەش كردى ئەو پلە وەزىفى يانەي كە لە سالى / ٢٠١٢ و بەپى ئى ياساي بودجە (استحداث) كراون ، دابەش بکات بە سەر پارىزگاكانى ھەرىم و يەكە ئىدارىيەكان ، بەپى ئى ژمارەي دانىشتowan بە رەچاوكىرىنى رېساو رېنمایيە دەرچووهكان لە لايەن سەرۋەتكايىتى ئەنجومەنى وەزيران بە نووسراويان ژمارە (٣٣٦) لە ٢٠١١/٣/١٧ تاوهەكى جى بەجى كردى ياساي ئەنجومەنى راژەي گشتى ژمارە (٧) ئى سالى / ٢٠١١/٢.

٢- وەزارەت و لايەنەكانى نەبەستراو بە وەزارەت پابەند دەبن بە پىشكەش كردى خشتهيەك كە ژمارەي فەرمانبەران و ناو و ناونىشان و پلەي وەزيفىيان تىدا ديارى كرابىت بە وەزارەتى دارايى و ئابوورى كە لە سالى / ٢٠١٢ دا دادەمەززىت بە پى ئەو پىزانەي كە لە سەرەوە ديارى كراوه .

٣- گواستنەوەي فەرمانبەران لە دەسەلاتى وەزارەتى پەيوەندىدار دەبىت لەگەل ناردى وېنەيەك لە فەرمانى گواستنەوەكە بۇ وەزارەتى دارايى و ئابوورى / بەرپەرەيەتى ميلاكات بە مەبەستى ئامازە كردى (تأشير) .

٤- پىويستە لە سەر وەزارەت و لايەنە نەبەستراوهەكان بە وەزارەتەوە ھەلسن بە بانگەوازىرىدىن بۇ دامەزراندىن لە سەر پلە دانراوهەكانى ميلاكى سالى / ٢٠١٢ (الوظائف المستحدثة) لە رۆزئامە ناوخۆيەكان بە مەرجىك لە يەك كاتدا مەرج و ميكانزمى دامەزراندىن يەكگرتۇو لە خۇ بىرىت .

٥- ناڭرىت ھىچ فەرمانبەرىك بە گرىبەست دامەززىت ئەگەر رەزامەندى وەزارەتى دارايى و ئابوورى بۇ وەرنەگىرەپىت و لە كاتى دامەزراندىن لە سەر ميلاكى ھەمىشەيى ئەولەويەت دەدرىت بەوانەي بە شىوهى گرىبەست كاردىكەن يان كاريان كردووه ، ماوهى گرىبەستەكەيان ئەزماز دەگرىت بە راژە تەنها بۇ مەبەستى خانەنىسىنى .

٦- دامەزراندىن ئەنجام نادرىت بۇ پلە وەزىفى يە بالاكان (لە بەرپەرەيەتى گشتى و بەرەو ژۇور) ئەگەر لە ياساي وەزارەت يان لايەنی نەبەستراو بە وەزارەت و پەيکەرە رېكخىستن پلەكە ديارى نەگىرەپىت .

۷- جهخت کردنهوه له ههبوونی پلهی بهتال له میلاکی فهرمانگه که فهرمانبهر بؤی دهگوازريتهوه پیش ده رچوونی فهرمانی گواستنهوه له گهله رهچاوكردنی ههبوونی ته رخانکراوى دارايى پیویست بؤ ئم مهبهسته له بودجهدا ئهگهه له فهرمانهکهدا گواستنهوهکه به پلهوه نهبوو.

دوووم : پله به رزگردنوه :

۱- ده بیت پله به رز کردنهوه فهرمانبهر به ریگای رکابههی بیت (النافسه) به مهبهستی جى به جى کردنه یەكسانی درفهته کان له گهله رهچاوكردنی ههبوونی مه رجه کانی پله به رزگردنوه و شياوه کانی پیویست بؤ و زيفههی به رزتر که له ریبهری و زيفهه کان هاتووه و ته واوکردنی ماوهی پیویست بؤ به رزگردنی به پئی ئه و سالانه ده بیت که له خشته هاوپیچی سیسته می نوی ئی مووچه ديارى كراوه و ههروهها نهبوونی ریگرى ياسايى بؤ به رزگردنوه به هۆى سزادانى يان خزمه ته کانی باش نه بیت (غیر مرضية) به پئی راپورته کانی هەلسەنگاندى شياوى كاركىدنه له گهله ههبوونی و زيفههی بهتال له پەيکەری رېكھستنى فهرمانگه پەيوهندىدار و ده بئ پە كردنهوه يان به مهراج و شياوى تاييەتمەند بیت له گهله رهچاوكردنی ههبوونی ته رخانکراوى دارايى پیویست له بودجه به رهچاوكردنى رېنمایيمان ژماره (۲۱) ئى سالى / ۲۰۰۸

۲- پله به رزگردنوه فهرمانبهه ران له پله (۱۰) تاكو پله (۴) لە دسەلاتى و زارهتە كاندا ده بیت و بؤ پله (۲۶) لە دسەلاتى و زارهتى دارايى و ئابووريي به رهچاوكردنى ناوه رۆكى بېگە (أ) ئى سەردهوه بؤ گشت پله کان.

(بەشى پىنجەم)

جى به جى كردنى خەرجى پرۇزەكانى سەرمایيەدارى (وەبەرهەيىنان) بؤ سالى ۲۰۱۲

۱- له كاتى خەرج كردن لە سەر تە رخانکراوه کانى پشتىوانى كراوه له خەرجىيە كانى پرۇزە سەرمایيەدارييە كان (وەبەرهەيىنان) و پەرەپىدانى پارىزگا كان پیویسته هەماھەنگى بکرىت له گهله و زارهتى پلاندانان و ئاگاداركىرنەوهى و زارهتى دارايى و ئابووري دەربارە گواستنهوهى بېركان و ده بئ فەرمانگه ژمیركارى هەلبىتىت به ئاگاداركىرنەوهى و زارهتى پلاندانان له كاتى تەموويل كردنى بېركان بؤ لاينە كانى جى به جى كارى پرۇزەكان .

۲- پیویسته لە سەر يەكە ژمیريارى يەكان له و زارهتە كان و لاينە كانى نەبەستراوه به و زارهت و كۆمپانيا كان و دەسته گشتى يەكان كە تەكلىف كراوه به جى به جى كردنى پرۇزەكان و كارهكان خشته كانى مانگانه پىشكەش به فەرمانگه ژمیركارى (بودجه وەبەرهەيىنان) بکەن له و زارهتى دارايى و ئابووري له ماوهى (۱۰) ده رۇزى يەكەم لە مانگ داھاتوو بؤ ئه و مانگه كە كە خەرج كردنه كە تىا دەكرىت و تىايىدا خەرجىيە كانى كۆكراوه له ۲۰۱۲/۱/۱ تا كۆتايى مانگ خالبەند كرا بىت به پئى زنجيرە خالبەند كردنه كە

له بودجه (زمیریاری یه‌گانی سرهکی و لقی) و نهم خشته‌نه خه‌رجیبه‌گانی پرۆژه‌کان ده‌گریت‌وه و فهرمانگه‌ی ژمیرکاری (بودجه‌ی ومه‌رهینان) له وهزاره‌تی دارایی و ثابوری ده‌هستیت له ته‌مویل کردنی ته‌خانکراوه‌گانی نه‌و لایه‌نامه‌ی که دوا ده‌کهون له ناردنی خشته‌کان بؤ دوو مانگی به دوای یهک و وهزارت یان لایه‌نی نه‌به‌ستراو به وهزارت ناگادار دهکات له‌م باره‌یه‌وه .

۳- پیویسته له‌سه‌رهیه‌که‌گانی ژمیریاری له وهزارت‌هکان و لایه‌نامه‌گانی نه‌به‌ستراو به وهزارت و کومپانیاکان و دهسته گشتی یه‌گان که ته‌کلیف کراوه به جی به‌جی کردنی پرۆژه‌کان و کاره‌کان خشته‌گانی مانگانه پیشکه‌ش به فهرمانگه‌ی ژمیرکاری (بودجه‌ی ومه‌رهینان) بکهن له وهزارت‌هتی دارایی و ثابوری له ماوهی (۱۰) ده رۆزی یه‌که‌م له مانگی داهاتوو بؤ نه‌و مانگه‌ی که خه‌رج کردنکه‌ی لی ده‌که‌ویت به خشته‌گانی مانگانه و سالانه به‌و برانه‌ی که قیدکراوه له‌سه‌ر حیسابی پیشینه‌ی پرۆژه‌کان و له‌سه‌ر ناستی پرۆژه‌کان له ۲۰۱۲/۱/۱ تاکو نه‌و مانگه‌ی که تایبه‌تله به خشته‌که .

۴- پیویسته له سه‌ر به‌ریوه‌به‌رایه‌تی بودجه‌ی ومه‌رهینان له وهزارت‌هتی دارایی و ثابوری راپورتی مانگانه‌ی یه‌کگرتتوو بؤ خه‌رجیبه‌گانی فیعلی بؤ پرۆژه‌کان پیشکه‌ش به وهزارت‌هتی پلان دانان بکات له به‌رواری ۲۰۱۲/۱/۱ تاکو کوتایی مانگی دیارکراو واتا له ماوهی (۲۰) سی رۆز له به‌رواری ته‌واو بوونی مانگی تایبه‌تمه‌ند و خالب‌هند بکریت به‌پی‌ی زنجیره‌گانی خالب‌هند کردنی (زمیریاری یه‌گانی سرهکی و لوهکی) له خشته‌گانی پرۆژه‌کان و ده‌بی‌له‌سه‌ر وهزارت‌هتی پلان‌دانان سه‌رنج و پیشنياره‌گانی ده‌باره‌ی راپورتی یه‌کگرتتووی ناوبراو ده‌ربخات بؤ لیزنه‌ی کاروباری ثابوری له سه‌رۆکایه‌تی نه‌نجمه‌نی وهزیران .

۵- ده‌بی‌له‌سه‌ر لایه‌نامه‌گانی جی به‌جی کاری پرۆژه‌کان وینه‌ی راپورتی دراسه‌ی جه‌دوای ثابوری هونه‌ری یان راپورتی هونه‌ری و جه‌دوای هونه‌ری و ثابوری گشت پرۆژه‌کان پیشکه‌ش به فهرمانگه‌گانی دیارکراو له وهزارت‌هتی پلان‌دان و همروه‌ها وینه‌ی نارداوه‌گانی تایبه‌ت به قوناغه‌گانی جی به‌جی کردن پیشکه‌ش به فهرمانگه‌گانی ناماژه بؤ کراو بکریت (ئیحاله کردن و دهست به‌کار بوون ، جی به‌جی کردنی کاره‌کان و پرۆژه‌کان و گریبه‌سته‌گان که ده‌بی‌سترین بؤ نه‌م مه‌به‌سته) .

۶- لایه‌نامه‌گانی ناماژه پیکراو له بـگه (۴) ئی سه‌رهه‌هه‌لده‌ستن به به‌رژکردن‌وه‌ی راپورت‌هکان بؤ وهزارت‌هتی پلان‌دانان بؤ ماوهی دهست پیکراو له به‌رواری ۲۰۱۲/۱/۱ و به‌پی‌ی فورمه‌گان و رینمايیه‌گانی ناماده‌کراو له‌لایه‌ن وهزارت‌هتی ناوبراو .

۷- پیویسته له‌سه‌ر هه‌مو وهزارت و دام ده‌گاگانی حکومه‌تی هه‌ریم راپورتی پیویست پیشکه‌ش به وهزارت‌هتی پلان‌دانان بکهن که پلانی به‌رهه‌م هینان له پرۆژه‌کاندا له خۇ بکریت له‌ناویشیدا (پلانی به‌رهه‌م و توانای داریزراو بؤ به‌رهه‌م و توانای به‌رده‌ست و مه‌به‌ست بؤ به‌رهه‌می پرۆژه له خۇ بکریت) .

۸- کارکردنی به په‌له‌و پیش وخت بؤ دابین کردنی پیداویستیه‌گانی به‌کاره‌هینانی پرۆژه‌کان و به‌تایبه‌تی به‌رهه‌مه‌هینه‌رکان که جی به‌جی کراوه یان جی به‌جی ده‌کریت له ماوهی سالی/ ۲۰۱۲ و به

توانای تهواو ، و گشت و هزاره‌تکانی دیار کراو پابهند دهبن به ئاماده‌کردنی پلانه‌کانی بەکارهینانی تهواو بۆ ئەم مەبەستە .

۹- پابهندبۇون بە بەکار نەھىيىنانى پاره‌ى تەرخانکراوى پرۆژە تەنها بۆ کاره‌کانى چەسپىئىندرارو بۆ پرۆژە بىت و بە پىچەوانەوە سەرۆکى فەرمانگەى بەرزتر و فەرماندەرى خەرج كردن بەرپرس دهبن .

۱۰- وەزارەتەکان و فەرمانگەکانى نەبەستراو بە وەزارەت پابهند دهبن بە ھەلسانگاندىن و سەرزمىنتىش كردنى لىپرسراوى پرۆژەكان كە لىپرسراون له جى بەجى كردنى پرۆژەكان و بەرپرس دهبن له كاتى ھەبوونى لاوازى و كەم و كورى لە رېژەكانى جى بەجى كردن لە كاتىكدا پاره‌ى تەرخانکراو و تواناي پىيوىسىش ھەبىت بۆ ئەم مەبەستە ئەگەر ئاراستە كراوهەيکى مەلبەندى نەبىت بۆ ھىوركىردنى جى بەجى كردنى پرۆژەكان يان بە بۇونى رېڭەكان كە له دەرەوەى دەسەلاتەكان بىت .

۱۱- پەيرەو كردنى سەرچەم ياساو بىيار و رېنمايىيەكانى كارپى كراو لە ھەرىمى كوردستان تايىبەت بە جى بەجى كردنى پرۆژەكان ھەروەھا سىستەمى توّمارو پلە بەخشىن و پۈلىنى بەلەيندەرانى ھەرىمى كوردستان ژمارە (۱) ئى سالى ۲۰۰۷ .

۱۲- ناگادارى وەزارەتى پلان دانان دەكىرىت بە نووسراو دەربارەى گشت ئەو بابەتائى تايىبەتن بە پرۆژەكانى سەرمایيەدارى (وەبەرهەيتان) تاودەكەن وەزارەتى ناوبرارو ھەلسىت بە وەرگرتى ئىجراناتى پىيوىست و بەپى ئى ياسا و رېنمايىيەكان و دەسەلاتەكانى كارپىكراو ، بە مەرجىك ئەو نووسراوه بە ئىمزاى وەزىرى تايىبەتمەند يان بىريكارى وەزارەت يان پارىزگار بىت .

۱۳- دەبى لەسەر وەزارەتەكان و فەرمانگەکانى نەبەستراو بە وەزارەت پابهندبۇون بە رېنمايىيەكان و دەسەلاتەكانى پەيوەست بە پرۆژەكان و سەرزمىنتىش كردنى بەرپرسان لەسەر ھەر زىادەرەوى يەك (تجازى) كە روودەدات لە پىناوى جى بەجى كردنى بە شىۋەيەكى دروست و گرنگى بەپىوهچوونى كاره‌کان بە شىۋەيەك بۆي دىيارى كراوه .

۱۴- ئەم رېنمايىيانە و دەسەلاتەكان كارى پى دەكىرىت و جى بەجى دەكىرىت لەسەر وەزارەتەكان و لايەنەكانى نەبەستراو بە وەزارەت و پارىزگاكانىش كە ھەلەستىن بە جى بەجى كردنى كاره‌کان و پرۆژەكان و بە بەرددوام كارى پى دەكىرىت تا ئەو كاتەي رېنمايىي تر جىڭكاي دەكىرىتەوە .

۱۵- وەزارەتى دارايى و ئابوورى ھەلەستىت بە دىياركىردنى پرۆژەكان و خەرجىيەكانى سەرمایيەدارى كە بە نيازە جى بەجى بىرىن لەلایەن وەزارەتەكانى ھەرىم دەربارەى پرۆژەكانى پارىزگاكان و سەرپەرشتى كردىيان و جى بەجى كردىيان بە ھەماھەنگى كردن لەگەن سەرۆكايەتى ئەنجومەنلى وەزىران و وەزارەتى پلان دانان و ئەنجومەنەكانى پارىزگاكان و پارىزگاره‌کان .

۱۶- ناكرىت لە ناومرۆكى گرىبەستى پرۆژەكاندا ھىچ بىرگەيەكى تىدا بىت كە پەيوەست بىت بە دابىن كردنى ئۆتۈمبىل و سووتەمنى و شوقىر و چاڭىرىن و دروست كردنى يەكەي نىشەجى بۇون لە كاتى پىيوىسى راستەقىنە بۆ ئەو پىداويىستى يانە لايەنى جى بەجى كار پرۆژەكان راستەو خۇ ھەلەستىت بە

دابینکردنیان و تیچووه کانیان ده خریته سهر بودجه‌ی پروژه‌که و له کاتی پیویست بۆ بونی ئهو بركانه له گرئ بەستى پروژه‌کاندا كەمترین نرخى ئهو پیداویستى يانه له گرئ بەسته‌کەدا ديارى دەكرين دواي وەرگرتنى رەزامەندى وزيري تاييەتمەند .

١٧- پیویسته له سهر حکومەتى هەريمى كورستان پابەند بىت به جى بەجى كردنى پروژه‌کان و بەپى ي پلانى بلاو كراو (الخطة المعلنة) له بودجه‌ی وەبەرهىنان لەلایەن وەزارەتەكانەوه و بەپى ي پسپۇرى وەزارەتەكان ، و نابىت هىچ وەزارەتىك پروژه جى بەجى بکات له دەرەوهى پسپۇرى خۆى .

١٨- گۇرانكارىيەكان بۆ بىرى گۈزمەتى گۇرانكارى سەرو يەدەگ كە له سەرۋاكايەتى ئەنجومەنلى وزيران ووردىن دەكرىت بۆي ھەمەيە ھەموارى نرخە نوييەكان بکات پالپشت به بەرژەوندى گشتى و فەراھەم كردنى بنەماكانى عەدالەت و شفافىيەت بکرىت له تەندەرى پروژەكە .

(بەشى شەشەم)

يەكم / دەسەلاتەكانى وزيري تاييەتمەند يان سەرۋوكى لايەنى نە بەستراو بە وەزارەت وزيري تاييەتمەند يان سەرۋوكى لايەنى نە بەستراو بە وەزارەت تەخويل دەكرين و ھەرودها پارىزگار سەبارەت به پروژەكانى پەرەپىدانى پارىزگاكان لەم دەسەلاتانە خوارەوه :-

١. خەرج كردنى بىرەكانى ماوه بۆ جى بەجى كردنى پروژەكان يان كارەكان لە تىچووى تەواو و دابىن كراوهەكانى سالانە كە پاشتىوانى كراون لەگەن رەچاو كردنى پەيپەرىيەكانى تاييەت به خەرج كردن لەسەر پروژەكان لە تەرخانكراوهەكانى پەسند كراو .

٢. ئىحالە كردنى كارەكانى پەيپەرىيەكانى لە تىچووى تەواوى پروژە يان كار لەگەن ديارى كردنى شىوهەكانى خەرج كردن لەسەر پروژەكان و كارەكان ، ئەوانەى كە سروشتى پەيپەرىيەكانى توپۇزىنەوەيان ھەمەيە .

٣. جارданى كەمگىرييەكان و ئىحالە كردنى و دەست بەكاربۇون به جى بەجى كردنى (كەمگىري گشتى ، دەعوای پاستەخۆ ، جى بەجى كردن بە ئەمانەت ، جى بەجى كردنى راستەخۆ دەربارە ئەو پروژانە كە جى بەجى كردنى راستەخۆ دەيانگرىتەوە) بۆ پروژەكان يان كارەكانى هاتوو لە پلانى سالى / ٢٠١٢ بە سنورى تىچووى تەواو كە بىراري لە سەر دراوه ، ولايەنەكانى جى بەجى كار بۆي ھەمەيە ئىحالە هەر پروژەيەك يان كارېك بکات كە پەسند دەكرين بۆ هەر لايەنېك و ئەوهش دەگرىتەوە ئىحالە كردنى چەند بەشىك لە پروژەكان يان كارەكان لەگەن رەچاوكىدىن پابەندبۇون بە ياسakan و سىستەمەكان و پەيپەرىيەكانى دەرچوو لەلايەنەكانى تاييەتمەندەوە .

٤. پابەندبۇون بە ناوهرۋوكى نووسراوى سەرۋاكايەتى ئەنجومەنلى وزيران / سەرۋاكايەتى ديوان / فەرمانگەي ياسايى ژمارە ٦٨٠٠ / ٢٠١٢/٦/٢٤ سەبارەت بەو گرئ بەستانەى كە نرخيان لە (٥) پىنج مiliون دۆلار واتە (٦... شەش مiliار دينار زياترە لە نيوان وەزارەتەكان و فەرمانگەكانى نەبەستراو بە وەزارەت و كۆمپانيا و بەللىندەران .

- ۵- پابهندبوونی کۆمپانیا و بهلیندەرانی جى بەجى کاری پرۆژەکان بە پىشکەش كردنى بەلىننامەی پاكانە و لىكۈلكردن (ورقه الابراء و التنازل) لە كاتى نەنجامدانى پىوانەي كۆتايى بۇ پرۆژەکان .
- ۶- پىويسە ئامادەكارى سەرجەم گرىبەستى پرۆژەكاني بەلیندەرايەتى گشتى و دابىن كردن و راۋىزكارى و دىزايىن بە دينارى عىراقى ئامادە بىرىت بىچگە لەو گرىبەستانەي كە (L.O.C) لە خۇ دەگرىت .
- ۷- ئەگەر هاتوو گرىبەستى پرۆژە راستەخۆ لە لايەن كۆمپانىيات بىيانىيە و جى بەجى كرا گۇزمەي گرىبەست بە دۆلار بۇو ، دىيارى كردنى بەھا دۆلار بەرامبەر بە دينارى عىراقى ئەگەر هاتوو نرخى دۆلار زياتبۇو لە (۱۲۰۰) دينار ، (۱) يەك دۆلار بەرامبەر (۱۲۰۰) دينارى عىراقى هەڙماز دەگرىت ، ئەگەر هاتوو نرخى دۆلار لە (۱۲۰۰) دينار كەمتر بۇو بەھا دۆلار بە نرخە كەمەكە هەڙماز دەگرىت .
- ۸- گۇرېنى لايەنى جى بەجى كار لە وزارەت بۇ پرۆژەکان يان كارەكان كە وزارەتى تايىبەتمەند بەرپرسىيەتى جى بەجى كردنى هەلدىگرىت و ئاگادار كردنەوەي وزارەتى دارايى و ئابوورى و وزارەتى پلان دانان .
- ۹- خەرج كردنى هاندان تا بىرى (۳۵۰ ۰۰۰) سى سەدو پەنجا هەزار دينار بۇ ھاندانى ئەوانەي كە تەكلىف دەكرين بەو كارانەي و دەكتات كە بە پەله جى بەجى بىكرين يان تەواوكردنى كۆتايى پرۆژە يان كەمكىرنەوەي تىچۇوهكەي يان باش كردنى جۇرەكەي يان بۇ ئەوەي هەلدىستىت بە ديراساتەكان يان توپىزىنەوەكان يان كارەكان كە خزمەتى كارى گەشەپىدان دەكتات وە ئەوانەي كە كارى نەخشەسازى و بەدواداجۇون و ماوهى زىدەكى و فەرمانى گۇرانكارى و ئەو كارانەي تر كە پەيوەندىدارە لە جى بەجى كردنى پرۆژەكائدا لەگەل رەچاوكىردنى دووبارە نەبۇوارە خەرج كردنى بۇ دوو مانگى بە دواي يەك بۇ هەمان كەس بە مەرجىك لە بىرى (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) دوو مiliون دينار زياتر نەبىت لە سالىكدا بۇ ھەر فەرمانبەرييک ئەم خەرجىرىنىڭ لە سەر بىرى رېزەي خەرجى كارگىرى و سەرپەرشتىيارى پرۆژە دەبىت و پەيوەندىدار نىيە بەو پاداشتە كە خەرج دەگرىت لە سەر بۇودجەي ئاسايى .
- ۱۰- دامەزراندىن فەرمانبەرانى كاتى بەشىوهى گرىبەستى كاتى لە ماوهى جى بەجىكىردنى پرۆژەكەدا و بەپى ئى پىيداوىستى راست تەقىنەي پرۆژەكە لەگەل دانى باشتىن (الاولويە) بۇ مىلاكاتى هەرىمى كوردىستان بەرامبەر بە پاداشت يان كرى ئى گونجاو كە دەبىت دامەززىرىن بە جى بەجى كردنى كارەكان يان پرۆژەكان لە سەر بىرى تەرخانكراوى رېزەي خەرجى و كارگىرى پرۆژە بە پى ئى ياسا كار پىكراوهكان .
- ۱۱- دەست پىكىردىن بەو بابهاتانەي كە پەيوەستن بە بەرناમەكانى مەشقى پىشەيى بۇ دابىن كردنى مىلاكاتى پىويسەت بۇ بەكارخىستنى پرۆژەكان .
- ۱۲- چاوخشاندىن بەو سکالايانەي كە بەلیندەران پىشكەشى دەكتەن لەسەر ئەو بېيارانەي كە فەرمانگەكانى پەيوەندىدار دەرىيەكەت بەپى رېنمايىيە پەيوەندىدارەكان .
- ۱۳- دەست پى كردىن بە داواكارىيەكانى پەنا بىردىن بۇ دادىرىن (تحكىم) بەپى ئى مەرجەكانى بەلیندەرايەتى .

- ۱۴- دریز کردنەوەی ماوهی گریبەستەکان بەپێی ریساقانی دیاری کراو لە پینمايیەکانی جی بەجی کردنی پرۆژەکان و کارەکانی پلانەکانی گەشەپیدانی هەریم و هەر خال و ئاراستەیەکی تری کارپیکراو کە لە سەرۆکایەتی نەنجومەنی وزیران پیادە دەگرتێت .
- ۱۵- فروشتنی کەل و پەل زیادە و بەکار ھاتوو لە کار کەوتووەکانی پرۆژەکان و زیاد لە پیویست بە پەیروە کردنی یاسای فروشتن و بە کری گرتەنی سامانی دولەت ژمارە ۳۲/ ۱۹۸۶ ی سالی ھەموارکراو و تۆمار کردنی بەھای فروشتنەکان بە داھاتی کوتایی بۆ حیسابی گەنجینەی گشتی .
- ۱۶- سپینەوەی پارە و کەل و پەل لە کار کەوتووی پرۆژەکان کە نرخی کریتیان زیاتر نەبیت لە (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ده ملیون دینار بۆ یەك پرۆژە بەبى دووبارە بۇونەوە .
- ۱۷- گواستنەوەی ماشینەکان و ئامیزەکان لە ھەمان پرۆژە لە شوینیک بۆ شوینیکی تر يان گواستنەوە ماشینەکان و ئامیزەکان لە پرۆژەیەک بۆ پرۆژەیەکی تر بەمەرجیک کاریگەر نەبیت لەسەر لیھاتووی جی بەجی کردنی ئەو پرۆژەیە ماشینەکان و ئامیزەکان لى گواستراوەتەوە .
- ۱۸- وەرگرتەنی غەراماتەکانی دواکەوتن کە دەکەویتە سەر ئەو کەسەی گریبەستى لەگەن دەگرتێت بە پێی مەرجە گشتیەکانی بەلینداریەتی و رینمايیەکانی وزارەتی دارایی و ئابورى و يان ھەریاسایەکی تر کە کاری پێ بکریت بە مەرجیک خاوند کار ھەلسیت بە جی بەجی کردنی کاری پیویست بە راکیشانی کارەکە و جی بەجی کردنی لەسەر حسابی ئەو کەسەی کە گریبەستەکەی لەگەلدا کراوە کە پابەندە بە کارەکانی پرۆژە لە دواو تەواو بۇونى ماوهی دیارى کراوی سەرەدەوە .
- ۱۹- دیاری کردنی ریگاو شیوازی جی بەجی کردنی پرۆژەکان و کارەکان جگە لە شیوهی پرۆژەی ئامادەکراو و مەبەست لە پرۆژەی ئامادەکراو (مفتاح باليد) ھەرودە (دیزاین و بیناکردن) ئەو پرۆژەی کە بەلیندر بەپێی گریبەستى بەستراو لەگەلیدا و بەرامبەر بە بپی چەسپیندرارو پابەند دەبى بە جی بەجی کردنی گشت قوناغەکانی وەکو ئامادەکردنی نەخشەکیشانی سەرەکى و تەواو ھەتا وەکو بەکار دەخربەت و تەسليم دەگرتیت و پاراستنیان کە بەکار ناھینریت تەنها لەو حالەتائە نەبیت کە بەرژەوەندی و دەخوازیت لە دواي جەخت کردنەوە لە نەتوانینی جی بەجی کردنی بەلیندرایەتی بە ریگا و شیوازەکانی تر و ئەم ریسایانە خوارەوە پەیرو دەگرتیت لەحالەتی جی بەجی کردنی پرۆژە بە شیوهی پرۆژەی ئامادەکراو (مفتاح باليد) دەبى گریبەستەکانی تایبەت بە جی بەجی کردنی پرۆژەکان بە ریگا (مفتاح باليد) ئەوانەی خوارەوە بگریتەوە جگە لە مەرجەکانی تر (مەرجەکانی بەلیندرایەتی بۆ کارەکانی ئەندازیاری شارستانی و مەرجەکانی بەلیندرایەتی بۆ کارەکانی ئەندازیاری کارەباو میکانیک و کیمیاگەری) و بە پەچاوکردنی رینمايی جی بەجی کردنی گریبەستە گشتیەکان : -
- پابەند بۇونى كۆمپانیاکانی بەلیندرایەتی بە پیشکەش کردنی خشتهی تیچووەکان بە ووردی و نرخیندرابی بۆ بگەکانی پرۆژە لە گریبەستە کە دەبیتە بنهما بۆ ئەو گۆزمانەی کە لە سەری پیکەوتون و نرخاندى فەرمانەکانی گۆرين .

ب- بهر پرسیار نه بونی خاوهن کار له قهربووکردنی به لیندرا یه تی له سهر هر زیاده ههک له تیچووه کانی برگه کانی هاتوو له خشته کانی تیچووه کان ئگه له پیشه وه خاوهن کار ره زامهندی له سهر نه دابی به پیی فهرمانی گورین.

ج- چه سپاندنی مافی خاوهن کار به برینی تیچووی برگه کان که جی به جی نه کراوه یان چه ندایه تییه کانی که مده بیتله وه له کاتی جی به جی کردن له وهی که هاتووه له خشته چه ندایه تییه کانی نر خیندراو.

د- بهر پرسیار نه بونی خاوهنی کار به دانی تیچووه کانی برگه کان که له خشته تیچووه کان دمناکه ویت به سه هو یان به ئنه نقهست و جی به جی نه کردنی کار ده کاته سه ره باره یان توانا کان یان به کار خستنی پروژه و بهو شیوه که گریبه استی له سهر کراوه جا ئهو برگانه له نه خشنه کاندا بن یان نه.

ه- پیداگرتن و ره زامهندی کردن له سهر شیوازه کانی پیوانه یی و نه خشنه دانراوه کان که پشتی پی ده به ستریت بؤ جی به جی کردنی پروژه.

۲۰- پیدانی پیشینه کی بؤ کومپانیاو به لیندرا پاش واژوو کردنی گریبه است به پیژه (۱۰٪) له گوزمه کی گریبه است تنهها پروژه کانی دابین کردن ده گریته وه و گریبه استه گشته کان تنهها بؤ برگه کانی ئاماذه کردن و دابین کردن بهم مه رجانه خواردوه ده دریت.

ا- پیشینه ئاماذه بؤ کراو ئهو پروژانه ده گریته وه که گوزمه کی گریبه استه که یان له (۵) مiliar دینار سه روتر ده بیت. یان گوزمه دابین کردن له (۵) مiliar سه روتره.

ب- پیویسته له ناو برگه کانی تنهندر ئاماذه بؤ پیدانی پیشینه کی بؤ کریت.

ج- پیشینه ئاماذه بؤ کراو پالپشت به دهسته بھری بانکی بی مه رج له یه کیک له بانکه کانی هه ریمی کوردستان پشتیوانی کراو ده بیت به گوزمه کی پیشینه که.

د- پیویسته له گریبه است ئاماذه بؤ پیدانی ئهم پیشینه یه بکریت.

ه- پیشینه کی خه رج ناکریت تاکو به لیندرا دهست به کار نه بیت.

و- پیشینه ئاماذه بؤ کراو ئهو گری به ستانه ناگریته وه که (C.I.) له خو ده گرین.

ز- پاکتاوکردنی پیشینه یه له زهرعه کاری ئهنجام دراو ده بیت بهو شیوه یه له گریبه است دیاری ده کریت پیویسته بهر له خه رج کردنی پیوانه کی گوتایی گوزمه کی پیشینه که و هرگیرابیته وه.

ح- و هرگرتنه وهی پیشینه نقدی سه ره تایی که بؤ به لیندرا خه رج ده کریت به شیوه (قیست) یه کسان له نرخی پیوانه کانی کاری جی به جی کراو (ذرعه الاعمال المنجزة) به مه رجیک پیش (۶۰) رۆز له ماوهی ته واو بوونی پروژه که به ته واوی و هرگیرابیته وه له گریبه استدا وەک خالیک تۆمار

بکریت.

ط پىدانى پىشىنەئى نەختىنەي بۇ بەلىندەر پىويسىتە بە فەرمانى وەزارى وەزارەتى پەيوەندىدار خەرج بىرىت .

٢١- نابىت گۈزىمەئى (L.C) بۇ پرۆژەكان بە رېزىدى (٪٧٥) لە گۈزىمەئى نىحالە تىپەر بىكەت .

٢٢- وەرگەرتىنەوەئى كارەكانى بەلىندەرايەتى لە بەلىندەر لە حالەتى پابەند نەبوونى بە گرىبەستەكە ، جى بەجى كىرىدىنى لەسەر حىسابى بەلىندەر بەپى ئى مەرجەكانى بەلىندەرايەتى دەبىت .

٢٣- سپىنەوەئى ئەو قەرزانەئى كە وەرگەرتىنەن مەحالە لە دواى تەھاواو بۇونى رېڭا ياسايىيەكان تا سنورى بېرى (٠٠٠ ١) يەك مiliون دينار بۇ ھەر پرۆژەيەك ھاتبى لە خشته كانى بۇودجە و ئەزىز دەكىرىت لەسەر تىچۇوئى پرۆژەكە ئەگەر ھاتتوو قەرزەكە پەيوەست بۇو بە پرۆژەكە بەلام ئەگەر ھاتتوو پرۆژەكە تەھاوبىبوو و نەھاتبىبو لە خشته ئەھەزىز دەكىرىت لەسەر ماددەي ژمیرىيارىيەكانى پرۆژەكانى جى بەجى كراو و لادراو .

٢٤- ١- دانانى بېرىگەئى نۇئى يان لادانى بېرىگەكان لە پرۆژە يان كار لە ناو كۆئى تىچۇوئى تەھاواو و دابىنکراوهەكانى سالانە بۇ ئەو پرۆژەيە يان ئەو كارە لە سنورى تىچۇوئى تەھانكراوى پرۆژە و بېرى يەدەگ بە رېزىدى (٪٧) ئى تىچۇوئى پرۆژە لەگەن ئاگادار كىرىدەنەوەئى وەزارەتى پلان دانان بەو گۇرانكاريانە .

ب - ھەمواركىرىدىنى تىچۇوەكانى پىكھاتەكانى پرۆژەكان يان كار لە سنورى تىچۇوئى تەھاواو و دابىنکراوهەكانى سالانە بە ئاگادار كىرىدەنەوەئى وەزارەتى پلان دانان .

ج - دىيار كىرىدى بېرى يەدەگ بە رېزىدى (٪٧) لە بېرى بەلىندەرايەتى بۇ پرۆژەكان و كارەكان بە مەرجىيەك تى پەرنەكتە لە تىچۇوئى تەھاواى پرۆژەكانى چەسپىتىنداو لە خشته كانى بۇودجە .

د - بېرى زىادەئى بەلىندەرايەتى يان بېرى دەرخستە يان تىچۇوئى زىادەئى كار دەبىت لە كۆئى تىچۇو و دابىنکراوى سالانەئى پرۆژە دا بىت بەمەرجىيەك لە بېرى يەدەگى دابىنکراو بۇ بەلىندەرايەتى تى پەرنەكتە بە ئاگادار كىرىدەنەوەئى وەزارەتى پلان دانان بەم زىاد كىرىدە .

ھ. رەچاوكىرىدى ئەم مەرجانەئى خوارەوە لە كاتى بەكارھىيەنلىنى دەسىھەلاتەكانى ھاتتوو لە بېرىگەكان (ا و ب و ج و د) بەم شىۋىدە : -

يەكەم // پابەندبۇون بە مەرجەگشتىيەكانى بەلىندەرايەتى و رېنمايمەكانى وەزارەتى دارايى و ئابوورىتايىبەت بەلىندەرايەتى و گرىبەستە گشتىيەكان .

دووەم // ھەبوونى پەيوەندى راستەوخۇ لە نىيوان بېرىگە تازە دروست كراوهەكان يان گۆردرارەكان يان زىادكىرىن لە پرۆژە يان كاركىرىدى بە شىۋىدە بىگونجىت لەگەن سروشتى پرۆژەكە يان كارەكە و ئامانجەكانى .

سى يەم // دەبىت كۆئى تىچۇوئى پرۆژە ، گشت بېرىگەكان و پىكھاتەكانى پرۆژە يان كارەكە داپوشىت بە كارە جى بەجى كراو و جى بەجى نەكراوهەكانەوە .

چواردهم // سه بارهت به جى به جى کردنى پروژه‌کانى و بهره‌رهاينان و کاري بیناکردن و گريبه‌ستى دابينىكىردن (عقود التجهيز) پيوىسته له لايەن بهلىنىدەرەوە (تأمينات نهائية) لە شىوه‌ى (خطاب الضمان) بە رېزه‌ى (٪۵) ئى كۆي برى گريبه‌ستەكان پيشكەش بە وزارت و دام و دەزگاكانى حكومەت بكرىت و کاري پىدەكرىت بە درېزايى ماوهى جى به جى کردنى پروژه و ماوهى چاڭىرىدىن (فترە الصيانة) و ناكرىت (خطاب الضمان) پوچەل بكرىتەوە جگە لەو حالەتەى كە فەرمانگەسى سوودمەند بە نۇوسراؤى رەسمى ئاگادارى لايەنی پەيوەندىدار و بانك دەكات بە پوچەل كردنەوە .

پىئنجەم // لە كاتى زىادبۇونى گۈزمه‌ى پروژه‌کان لە نەنجامى گۇرانكارى كە بە سەر پروژە دادىت بە هەر رېزه‌يەك لە گۈزمه‌ى ئىحالە زياڭىر بىت پيوىسته بارمەتى كوتايى و رەسمى پولى دارايى بە رېزه‌ى زىادكراو لە بهلىنىدەر وەربىكىرىت بەپى ئى رېنمایيەكان .

٢٥ - خەرج كردنى رېزه‌ى چاودىرى و سەرپەرشتىيارى پروژه‌کان بەم شىوه‌ى خوارەوە : -

يەكم / أ- رېزه‌ى (٪ ۳) لە بىرى بهلىنىدەرایەتى كان و کارهكان كە بېھكانيان لە (.... ۱) يەك مiliار دينار تى پەرنەكتە .

ب- رېزه‌ى (٪ ۲) لە بىرى بهلىنىدەرایەتى يەكان و کارهكان كە بېھكانيان زياڭىر لە (.... ۱۰) يەك مiliار دينار تاكو (۱۰۰۰۰۰۰) ده مiliار دينار .

ج- رېزه‌ى (٪ ۱) لە بىرى بهلىنىدەرایەتى كان و کارهكان كە بېھكانيان زياڭىر لە (.... ۱۰) ده مiliار دينار بە مەرجىك لە بىرى (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) پىنج سەد زياڭىر نەبىت .

دووەم / بۇ ھەر يەك لە سەرۆكايەتى نەنجوومەنى وەزيران و وزارتى پلاندانان و وزارتى دارايى و ئابوورى رېزه‌ى (٪ ۲) ئەو رېزانە سەرەوە لە گشت پروژه‌کانى و بهره‌رهاينان دەگوستىتەوە بۇ حىسابىكى تايىبەت بۇ مەبەستەكانى هاتوو لەم رېنمایيە خەرج دەكىرىت بۇ بەدواچۇونى مەلبەندىي بۇ پروژەكان .

سى يەم / ئەو رېزه‌ى دەمەنیتەوە بۇ ھەر پروژه‌يەكى وزارت بەپى ئى تايىبەتمەندى لە دواى جى بە جى کردنى بېگەمى سەرەوە بەم شىوه‌ى خوارەوە دابەش دەكىرىت بۇ مەبەستەكانى هاتوو لەم رېنمایيە

أ- رېزه‌ى (٪ ۶) بۇ ديوانى وزارتى تايىبەتمەند .

ب- رېزه‌ى (٪ ۸) بۇ ديوانى بهرىۋە بهرایەتى گشتىيەكانى وزارت لە سنوورى پارىزگاكان كە كارى بە دواچۇونى ئەو پروژانە دەكەن كە لە لايەن بهرىۋە بهرایەتى و فەرمانگەكانى وزارت جى بە جى دەكىرىن .

ج- ریزه‌ی (۸۰٪) بُو به‌ریوه‌به‌رايه‌تی و فهرمانگه‌کان که راسته‌وحو خاری سه‌رپه‌رشتیاری و چاودییری پروژه‌کان دهکن .

د- برگه‌ی (ج) ا سه‌ره‌وه نه و به‌ریوه‌به‌رايه‌تیه گشتیانه‌ی وزارت‌هکان له سنوری پاریزگاکان دهگریته‌وه له حاله‌تیکدا نه‌گه‌ر راسته‌وحو نه‌رکی سه‌رپه‌رشتیاری و چاودییری جی به‌جی کردنی له نه‌سته بگرن .

ه- پیویسته لیزنه‌ی به‌دواداچوون له (۵) پینج که‌س زیاتر نه‌بیت .

چواره / بری ماوه له بری سه‌رپه‌رشتیاری و چاودییری خه‌رج ده‌کریت بهم شیوه‌ی خواره‌وه به‌مه‌رجی نه‌م خه‌رجیانه له ریزه‌ی چاودییری تیپه‌ر نه‌کات : -

ا- کری ا کارمه‌ندان له کریکاره‌کان و شاره‌زاکانی عیراقی و عه‌رهب و بیانی يه‌کان که پیویستی به مامه‌له‌ی سه‌رپه‌رشتیاری و چاودییریه له ماوه‌ی جی به‌جی کردن له‌گه‌ن کری ا کاره‌کانی زیده‌گی و مافه به‌خشاراوه‌کان به‌پی ا یاسا و رینمايه‌کان و دسته‌لاته‌کانی و هزیری تایبه‌تمه‌ند و پاریزگاره‌کان و لایه‌نی نه‌به‌ستراو به وهزارت .

ب- پیداویستیه‌کان و ناما‌ده‌گراوه‌کانی نه‌ندازدیی پیویست بُو سه‌رپه‌رشتیاری کردن و وردبینی له کاتی قوانغه‌کانی جی به‌جی کردنی کار به‌پی پیویستی فیعلی بُو پروژه .

ج- خه‌رجییه‌کانی ئیفاد کردن له ناووه‌وه وولات و ده‌ره‌وه بُو نه و کارانه‌ی که پروژه پیویستیه‌تی د- ناما‌ده کردن و پایه‌خ کردنی فهرمانگه‌کانی به‌ریوه‌به‌ره‌کانی پروژه‌کان و نه‌ندازیاره نیشته‌جی بووه‌کان و کرینی په‌راوه‌گه و هه‌موو پیداویستیه‌کانی تری نووسینگه به شیوه‌یه ک بگونجیت له‌گه‌ن قه‌باره و پیویستی پروژه .

ه- کری ا ناو و کاره‌با و تله‌فون و سووتهمه‌منی بُو فهرمانگه‌کانی به‌ریوه‌به‌ره‌کانی پروژه‌کان و نه‌ندازیاره نیشته‌جی بووه‌کان .

و- کرینی حاسیبه و هه‌موو نه‌وکه‌رسانه‌ی که په‌یوه‌ندی هه‌یه به پیداویستیه‌کانی سه‌رپه‌رشتیاری و چاودییری کردن و هک ئامیره‌کانی فوتوكوپی و هی تر .

ز- کرینی ئوتومبیله‌کانی بُو لیزنه‌ی سه‌رپه‌رشتیاری پروژه پیویسته له‌گه‌ن دهست به کاربوونی پروژه نه‌نجام بدريت و به پیچه‌وانه‌وه له ناوه‌ر است و کوتایی پروژه‌دا فه‌راموش ده‌کریت ، پیویسته نه‌م ئوتومبیلانه به ناوی فهرمانگه‌ی په‌یوه‌ندیدار تومار بکریت له به‌ریوه‌به‌رايه‌تی هاتووچو ، کرینی ئوتومبیل له ده‌سه‌لاتی و هزاره‌تی دارایی و ئابووريي .

ح- نه و پاداشت و هاندانانه‌ی که خه‌رج ده‌کرین بُو کارمه‌ندان له‌سهر پروژه نه‌وانه‌ی که هه‌لده‌ستن به کاره‌کان و نه‌رکه‌کان بُو مه‌به‌سته‌کانی پروژه به‌پی ا بره‌کانی ديارکراو لهم رینمايه‌يانه .

ط- کری يه‌کانی جاردانه‌کانی تایبه‌ت به به‌لیندھرایه‌تیه‌کان و کاره‌کان .

ى- خه‌رجییه‌کانی دانانی به‌ردی بناغه و کردنوه‌وه پروژه له دواي جی به‌جی کردنی .

ک - خهرجییه کان و پاداشته کان و هاندانه کان که خهرج دهکرین بؤ لیژنه کانی بهدوا داچوون که پیکھینراوه له دیوانی و هزاره کان و فهرمانگه کانی نه بهستاو به و هزاره بؤ ووردبینی کردن و بهدوا داچوونی رؤیشتني کاره کانی جي به جي کردن و بهراورد کردنی له گهان مه رجه کان و شیوازه کانی تایبه تی و گشتنی و ئهو خهرجیانه تریش که ئاماژه يان پیدراوه له سهربى ته رخانکراوى رېزه خهرجی کارگىرى و سهربېرشتیارى .

ل - فهرمانی پیکھینانی لیژنه بیهوده داچوون و ووردبینی پیویسته دواي دهست به کاربۇونى پرۇزه کە بىت .

م - خهرجییه کانی متمنه بۇونی پرۇزه کان و کاره کان و پیناسه کردنی به رېگاى راگه ياندن .

ن - پیكھینانی لیژنه تایبه تی جه دگردنی که ل و په ل و پېداویستی دابین کراو بؤ پرۇزه کە و گه راندنه وھى بؤ فهرمانگه پەيوهندىدار کاتى تەواوبۇونى پرۇزه .

س - تىچۇو خواردن و گواستنە وھى کارمەندانى ھەمیشە بى كە تەنسىب کراون بؤ کار کردن لە پرۇزه و ھەر تىچۇو يەكى تر كە پەيوهندى راستە و خۆى ھەبىت به جي به جي کردنی پرۇزه کە لە كۆي تىچۇو و دابىنکراوى سالانە به پىيىتى ئەم رېسايانە خواردەوە :-

يەكم // دەركردنی فەرمانى و هزارى بؤ دىيارى کردنی ۋەزارەتلىكىاران و کاتىزمىرى کار کردن لە دەرە وھى دەوامى فەرمى و شويىنە کانى پرۇزه کان و ماوهى کار کردن بؤ تەواو کردنی پرۇزه کە .

دووەم // پارە خواردن بە بىرى (٧٠٠٠) حەوت ھەزار دينار خهرج دەكريت بؤ رۈزانىيە كە لیژنه سەرپېرشتیارى پرۇزه پیویستى بە مانە وھى شەوه لە شويىنى كار ، وە بىرى (٥٠٠٠) پىنج ھەزار دينار خهرج دەكريت بؤ ئەو رۈزانە تاكو كات ۋەمىر (٦) ئىوارە لە شويىنى كار دەمەننە وھ .

سىيەم // گواستنە وھى کارمەندانى پرۇزه بە شىوهى كۆمەل دەبىت نەوەك بە تاكە تاكە بە پىيىتىچۇو وھى راستە قىنه و كرييە کانى باو و كارپېكراو بؤ ھۆيە کانى گواستنە وھ .

چوارم // پیکھینانی لیژنه کانى پیویست بؤ خهرج کردن بؤ مەبەستە کانى سەرە وھ .

۲۶- بېياردان لە سەر كىشە کانى گىرېبەستىردىن لە گهان تەكニكاران و پىسپۇرانى ناو ھەرىم و دەرە وھ .

۲۷- تەخويل كردنى ئەو دەسەلاتانە كە پىيىتى بە خشىندرابە و پىيى باشە بؤ بېيكارە کانى و هزاره و پارىزگا كان و بەرپۇھە بەرە گشتنى يەكان ولايەنە کانى جي به جي كارى تر ھەر يەكە و بەپىيى ئاستى و بەپىيى پیویست و ناشى ئەوەي كە پىيى تەخويل دەكريت تەخويلى بکات بؤ ھى تر ئەگەر بە رەزامەندى وەزىرى تايىبەتمەند نەبىت لە گهان ئاگادار كردنە وھى و هزارەتى پلان دانان .

- ۲۸- پاریزگار پلانی ئاودانگردنەوەی پاریزگا و قەزا وناحیەکان پىشکەش بە ئەنجومەنی پاریزگار دەکات لە گەل رەچاواکردنی ئەو ناوچانەی کە زۆر زەرەمەندبۇونە لەناو پاریزگا و بەرز دەکریتەوە بۇ وزارەتى پلان دانان بە مەبەستى دیراسەت كردنى و پەسندكىرىنى .
- ۲۹- پاریزگار ھەلدەستىت بە جى بەجى كىرىنى پلانی ئاودانگردنەوە كە بىپاردار او و ئەنجومەنی پاریزگا بەرپرسىيەتى چاودىرى جى بەجى كىرىنى دەکات .
- ۳۰- ھىچ لايەنېكى حۆكمى بۇي نىيە پرۇژەيەكى تايىبەت جى بەجى بکات لەناو بۇودجەدا ئەگەر لە رېزبەندى پرۇژە پەسندكراوهەكانى وزارەتى پلان دانان نەھاتبىت .

(بەشى حەوتەم)

- دەسەلاتەكانى وزىرى پلان دانان -

- ۱- زىاد كردنى بىرى چاودىرى و سەرپەرشتىيارى كردن بە رېزەيەك زىاتر نەبىت لە (۱٪) ئەو پىۋانەيى كە هاتوون لە دەسەلاتەكانى وزىرى تايىبەتمەند بۇ بەلىنده رايەتىيەكان و كارەكان و لە تىچۇوى تەواوى پرۇژەكە يان كارەكە بە مەرجى ھەماھەنگى بىرىت لە گەل وزارەتى دارايى و ئابوورى بۇ دانانى ميكانيزمىتىكى گونجاو بۇ ئەم مەبەستە .
- ۲- رەها كردن يان كەم كردنەوەي رەها كردنى خەرج كردن بە كۆي تىچۇوى پرۇژە يان بەشىك لە بىرى تىچۇونى كارو پرۇژەكانى وە بەرهىنان .
- ۳- كەمكىرىدىنەوەي تىچۇوهكانى تەواو و دابىن كراوهەكانى سالانە بۇ پرۇژەكان و كارەكانى هاتوو لە خشتەكانى بۇودجە لەسەر داواكارى لايەنى جى بە جى كار .
- ۴- زىاد كردنى تىچۇوهكانى تەواو و دابىن كراوهەكانى سالانە بۇ ئەو پرۇۋانەيى كە هاتوون لە خشتەكانى بۇودجە لەسەر داواكارى لايەنى جى بە جى كار بە مەرجىك رەزامەندى وزارەتى دارايى و ئابوورى وەربىرىت پىش زىاد كردنى .
- ۵- پەسند كردنى راپورتەكانى جەدواى تەكىنېكى و ئابوورى بۇ پرۇژەكان و كارەكانى وە بەرهىنان .

- ۶- پیکهینانی لیژنه‌کان له کارمه‌ندانی و هزاره‌تله‌کان و فهرمانگه‌کانی نه‌به‌ستراو به و هزاره‌ت و ریکخراوه‌کانی پیشه‌یی و چالاکی تایبه‌ت بؤ مه‌به‌ستی هه‌لسان به کار و دیراسه‌تله‌کانی په‌یوه‌ست به بوودجه یان داوای کردنی پسپوران بؤ و وتویزکردن له‌گه‌لیان که سروشی کاره‌کان وا ده‌خوازیت .
- ۷- دووباره دانانی پرۆژه‌کان و کاره‌کان و دابینکردنی بره‌کانی پیویست له چوار چیوه‌ی تیچووی ته‌واو بؤ نه‌و هویانه‌ی که ده‌گه‌رینه‌وه بؤ کردنی یه‌کلاکردن‌وه‌ی قهید بؤ سالانی پیشوو به‌مه‌رجیک کار نه‌کاته سه‌ر خرج کردنی ته‌واو .
- ۸- دووباره دانانی پرۆژه‌کان و کاره‌کان و دابینکردنی بره‌کانی پیویست بؤ جی به جی کردن له ریگای گویزانه‌وه و له چوار چیوه‌ی ته‌رخانکراوه‌کانی سالانه بؤ و هزاره‌تی تایبه‌تمه‌ند و به‌مه‌رجیک کاریگه‌ر نه‌بیت به‌سه‌ر جی به جی کردنی پرۆژه‌کان و کاره‌کان که لی گواستراونه‌ته‌وه .
- ۹- سرینه‌وه و لابردنی پرۆژه‌کان له خشته‌کانی بوودجه‌ی و به‌رهیانان له‌سه‌ر داوای لایه‌نی جی به جی کار له‌گه‌ل دیاری کردنی هویه‌کانی نه‌و سرینه‌وه‌یه .
- ۱۰- گورینی لایه‌نی جی به جی کار له نیوان و هزاره‌تله‌کان و لایه‌نکانی نه‌به‌ستراو به و هزاره‌ت به ره‌زامه‌ندی هر دوو لایه‌نی تایبه‌تمه‌ند ده‌بیت .
- ۱۱- گورینی ناوی پرۆژه یان کار بنیادنان له‌سه‌ر داوایکاری لایه‌نی جی به جی کار و به شیوه‌یه ک گورانکاری نه‌کاته سه‌ر سروشی پرۆژه‌که و ئامانجه‌کانی .
- ۱۲- ده‌رکردن و هه‌موار کردنی نه‌م رینما‌ییانه‌ی خواره‌وه :-
- أ- هه‌موار کردنی سیسته‌می تومارگردن و پله به‌خشین و پولین کردنی به‌لیندھرانی هه‌ریمی کوردستان ژماره (۱) ی سالی ۲۰۰۷ .

ب - پیشاییه‌کان و دسنه‌لاته‌کانی فهرمانگه‌کانی جی به جی کردنی پاسته‌وحو و پیشاییه‌کانی
ژمیریاری بؤ پیکخستنی بنه‌ره‌تکانی ئه‌زمار کردنی بره‌کانی خه‌رج کراو بؤ جی به جی کردنی
پروژه‌کان و پیشاییه‌کانی تایبەت به کاره‌کان کە دەبیت جی به جی بکریت به شیوه‌ی **تنفيذ**
امانة .

ج - مەرجه‌کانی به‌لیندەرایەتی بؤ کاره‌کانی ئەندازیاری شارستانی و مەرجه‌کانی به‌لیندەرایەتی
بؤ کاره‌کانی ئەندازه‌یی کاره‌با و میکانیکی و کیمیاوی لە دواى وەرگرتنی رای وەزارەتکان و
لایه‌نەکانی نەبەستراو بە وەزارەت .

۱۳- گۆیزانەوەی تەرخانکراوەکان لە نیوان پروژه‌کانی هاتوو لە خشته‌کانی تایبەت بە ھەر
وەزارەتیک بەھەماھەنگی له‌گەل وەزارەتی دارایی و ئابورى .

۱۴- گواستنەوەی کەرستەکانی زیدەکی لە پروژه‌کانی هاتوو لە خشته‌کانی بودجە بؤ پروژه‌کانی ترى
هاتوو بؤ ھەمان وەزارەت و نرخى لە تىچۇوی تەواو بىتە خوارەوە بؤ ئەو پروژانەی کە بؤى
گواستراوەتەوە بەمەرجىك کار نەکاتە سەر سروشتى پروژە كە لى ى گواستراوەتەوە بە ھەمانگى
له‌گەل وەزارەتی دارایی و ئابورى .

۱۵- موناقەلە گردنی تەرخانکراوەکانی سالانە بؤ پروژه‌کانی سەرمایەدارى لە نیوان وەزارەتکان و
لایه‌نەکانی نەبەستراو بە وەزارەت لە دواى وەرگرتنی رەزامەندى لایه‌نەکانی
پەيوەندى دار .

۱۶- موقاتەحە گردنی سەرۋەتلىقى ئەنجومەنی وەزيران / بؤ تىرۇانىنى گشت گرفتەکان ئەوانەی کە
پەيوەستن بە جي به جي کردنی پروژه‌کانی وەبەرھېنانى هاتوو لە بودجە ئەوەی کە دەگەۋىتە
دەرەوەی دسنه‌لاته‌کانی سەردوھ .

۱۷- پالپشت بە فەرمانى سەرۋەتلىقى ئەنجومەنی وەزيران ژمارە ۶۷۹۴/ ۲۰۱۲/ ۶/ ۲۴ دسنه‌لات بە
وەزيرى پلان دانان دەدرىت بە مەبەستى ئەنجام دانى گىرىبەست له‌گەل راۋىئىڭاران و پەسپۇران لە

بواری (ئابوورى ، پلانى ستاتىزى ، بودجه و بەرھىتان ، سەرزمىرى) بەپىرى پارەتەرخان كراو لە بودجه سالى ٢٠١٢ و ٢٠١١ لە بېرىگە (استشارات اقتصادىيە و مالية و قانونيە و اخىرى).

(بەشى هەشتم)

- دەزگا بەرپرس و پەيوەندىدارەكان بۆ جىكەنلىرىنى ئەم رىنمايىيەو ، بۆ بەرۋەندى گشتى ، دەبىت ھاوکارىمان بىكەن.
- ھەر رىنمايىيەكى دىكە ، كە لەگەل ئەم رىنمايىيەدا ناكۇك بىت كارى پىناكىت .
- ئەم رىنمايىيە لە رۆزىنامەي وەقايىعى كوردستان بىلەو دەكىتەوەو لە رىكەوتى ٢٠١٢/١/١ ھوھىجى دەكىت لەگەل رىزدا .

بايز سعيد محمد
وهزيرى دارايى و نابورى

ويىھىئك بۇ/

- سەرۋەتكەنلىرىنى ھەرپىمى كوردستان / بۇ ئاگاداريتان ... لەگەل رىزدا .
- سەرۋەتكەنلىرىنى ھەرپىمى كوردستان / س. ديوان/ ف.ك كارگىرى و دارايى/ بۇ ئاگاداريتان .. لەگەل رىزدا .
- ئەنجومەنلىرىنى دادوھرى / بۇ ئاگاداريتان ... لەگەل رىزدا .
- ديوانى چاودىرى دارايى ھەرپىمى كوردستان / بۇ ئاگاداريتان ... لەگەل رىزدا.
- بەرپىدەرلەرنى كەنچىنەتى يە گشتىيەكانى سەر بەم وزارەتە / بۇ گشتاندى .. تكايە .
- بەرپىدەرلەرنى كەنچىنەتى ھەرپىمى / ھەولىر / دھۆك / سليمانى او٢٣/ئاكرى / سوران / زاخۇ / كۈيە / گەرمىيان / راپەرين / چەمچەمال / بۇ زانين و كارى پىيىست... تكايە .
- گشت بەشكەنلىرىنى ئەم بەرپىدەرلەرنى كەنچىنەتى .
- ب . ژەنگىزلىرى / ديراسات و لېكۈلىنەوە و بەدواچچوون .
- دۆسىيە سورو .